

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 8 K na leto.

XXVII. letnik.

V Ljubljani, januar 1910.

I. zvezek.

Praznik obrezovanja Gospodovega. (Novo leto.)

1. O sreči.

Kje je torej vaša sreča?

Gal. 4, 15.

Razni ljudje začenjajo novo leto na vsakovrstne načine. Navedem nekaj zgledov! Delavci, ki so koncem l. 1905 dovršili novo planinsko kočo na 4810 m visokem Mont-Blanc-u, so sklenili, novo leto 1906 počakati v višini 1400 čevljev (442·4 m), kjer stoji koča. Malo pred polnočjo so zakurili velik ogenj, in ko je prišel prvi prosinec, so v zimi 20° pod ničlo trčili s kozarci ter si voščili srečno novo leto.

Neki delavec v Laucashire (izg. Léukešir) je čez 20 let imel to navado, da je starega leta večer sam ostal globoko v rovu ter je novo leto pozdravil z molitvijo in pesmijo.

Neki njujorški bogatin in posebnež je novo leto čakal v žrfu (ali zidanem grobu). Njegova žena je umrla ravno zadnji dan minulega stoletja in zategadelj je mož prebdel starega leta noč pri njeni rakvi: Dal ji je napraviti krasno grobišče, ki ga je na dan njene smrti okrasil s cveticami.

Pred leti je neki rokodelec v Čikagi proti polnoči splezal do petelina 31¹/₂ m visokega zvonika. Tam se držeč je z žvižganjem ameriške narodne himne pozdravil novo leto. Z veliko težavo je prišel doli, a je rekel, da tega nikdar več ne stori, dasi je dobil 1200 K stave.

Društvo plavačev v Laucashire se je hotelo posebno izkazati. Sedmero članov je točno o polnoči skočilo v ledenomrzlo morje.

(Reichspost 7. 1. 1908.)

Predragi! Nekateri ljudje ne vedo, kaj bi počeli ob novem letu. To slutijo, da je pomemben nastop novega leta!

Tudi mi smo danes tukaj zbrani, da predvsem praznujemo spomin Jezusovega obrezovanja; stojimo pa tudi pod vtisom novoletnega dne. Srečo voščimo drug drugemu, srečno novo leto želimo sami sebi!

Sreča! Kako lepa beseda! Kako težko jo je pa doseči! To je gotovo, da sreča ne obstoji le v ljubkih besedah; za srečo je treba delati; treba je tako živeti, da srečo dosežemo.

Zato novega leta ne bomo začenjali z brezpomembnimi šegami, s smešnimi in čudovitimi čini, marveč hočemo trezno preudariti, kaj nam je storiti, da srečo v resnici dosežemo.

V ta namen vprašam s sv. Pavlom: „Kje je torej vaša sreča?“ (Gal. 4, 15). Odgovorjam: Srečni boste v novem letu, če vas bodo na vseh potih spremljale tri tovarišice, ki se zovejo:

1. zadovoljnost;
2. poštenost;
3. pobožnost.

Sedaj vam hočem to trditev tudi pojasniti — v slavo Njemu, ki mu je današnji dan „bilo dano ime Jezus!“

1. Peter Alvarado je najbogatejši človek v Meksiki. Začel je kot preprost delavec v rudokopih svojega očeta ter je v mladosti pretrpel mnogo pomanjkanja in težav. Sreča mu je pa bila pozneje mila. Našel je najprej močno zlato žilo, leta 1901. pa mogočne zaloge zlata in srebra v La Palmilla. Tako je postal bogataš, ki njega bogastvo cenijo do 700 milijonov kron.

Toda v sredi svojega zlata je ostal to, kar je bil prej kot delavec — preprost mož. Še vedno živi po šegah in običajih meksikanskih rudokopov. Vse bogastvo se mu zdi nadležno blago, ki bi ga marsikatero uro najrajši ne imel. Prijatelji so ga nagovorili, da si je dal postaviti krasno palačo. V vsaki sobi je glasovir; na tisoče glasno žvrgolečih kanarčkov leta okrog; kapelica se kar blišči v zlatu in brokatu; v veliki dvorani je dvanajst velikih ogledal ter vsi mogoči okraski. Toda milijonar nima nad vso to lepoto veselja in pravi, da so ga edino prijatelji pripravili k temu, češ, naj svoje bogastvo pokaže na poseben način. Najrajši je spodaj v hladni in preprosti kleti, kadar ima prosti čas. Neki angleški časnikar ga je našel sedeti na zaboju šampanjca; pil je meksikansko pivo. Glavnega mesta Meksike še nikdar ni obiskal. Sploh ne pride drugače iz svojega rodnega kraja Parral, razen če gre v bližnje večje mesto. V svojem domačem kraju pa pozna vsakega po imenu in po njegovih razme-

rah. Danzadnem pride množina prosilcev, ki z njimi z vsakim govori in jim da dar. Njegovi prijatelji so stari izkušeni možje ondotnega mesteca. Vse zaupanje pa uživa stari duhovnik, ki vsak teden enkrat bere sv. mašo v milijonarjevi kapelici. Bogataš, ki je sedaj star 36 let, se najboljše počuti v svojih rudokopih, ki jih opremlja z vsemi modernimi iznajdbami!

(Reichspost 11. 1. 1907.)

Čudak! boste rekli. Dà, redok mož, eden izmed istih, ki jim je sreča posebno mila; redok pa še zlasti v svoji skromni zadovoljnosti.

Čudni Alvarado pri tolikih milijonih! So pa tudi drugi milijonarji, n. pr. Rockefeller, pa niso srečni, dà, skrajno nesrečni so.

Kaj torej dela človeka srečnega, Alvarado naj vas pouči, ki se najsrečnejšega čuti daleč proč od bleska bogatije — v skromni preprostosti! Srečen tisti človek, ki ne išče svoje sreče v obilnem premoženju, marveč jo išče v tem, da je tudi z malim zadovoljen!

Toda koliko jih je, ki bi prav iz srca mogli zapeti slovensko: „Eno rožico ljubim — v mojem srcu spi; — koder grem, me spremlja — meni se smeji. — Dom nje pri otrocih — in v nebesih je — srca zadovoljnost — rož'ci je ime.“

In vendar opominja sv. Pavel: „Ako imamo, kar jemo in s čem se oblačimo, bodimo s tem zadovoljni“ (1. Tim. 6, 8); in Hebrejcem je pisal: „Obnašanje bodi brez lakomnosti, zadovoljni s tem, kar imate; ker sam je rekel: ne bom stopil od tebe, in ne bom te zapustil. Tako da smemo z zaupanjem reči: Gospod je moj pomočnik; ne bom se bal.“ (Hebr. 13, 5, 6.)

„Sreča tega časnega življenja obstoji v tem, da se zadovoljimo s tem, kar zadostuje“ — pravi sv. Frančišek Sal.

„Če hočemo govoriti resnico, — pravi sv. Krizostom — ni bogat tisti, ki ima mnogo premoženja, ampak oni, ki ne potrebuje mnogo. In istotako ni ubog oni, ki malo poseduje, ampak oni, ki po mnogem hlepi.“

Pisatelj Münch pravi: „Le za tega, ki je sam s seboj razdvojen, je zemlja prokleta, vsepovsod mu rodi osat in trnje. Za njega pa, ki se — če treba, zadovolji z želodom in studenčnico, donaša lepi vrt življenja vsepovsod obilno cvetočih cvetic in raznovrstnega sadja . . . Nezadovoljnež si greni življenje in si meša strupa v kozarec veselja, ki mu ga ponuja božja roka.“

(Mehler, Blüthen der Vorzeit str. 590.)

Učitelj slovenskega naroda, modri Slomšek so rekli: „Zadovoljnost je pol življenja.“

Naj vas torej spremlja povsod v novem letu!

II. Druga tovarišica, ki vam jo ponujam na pot v novo leto, je poštenost!

V mislih imam dvojno poštenost: ono namreč, ki vestno opravlja svoje stanovske dolžnosti, pa tisto, ki ne dela krivice bližnjemu na njegovem premoženju.

a) „Kdor svoje pošteno delo v nemar pušča, naj si tudi na denarju sedi, bo še bos hodil,“ pravijo Slomšek.

Osemnajst ameriških železniških predsednikov, ki razen obresti svojega kapitala dobivajo leto za letom čez 3 milijone kron dohodkov, je izprva opravljal najnižje službe. Komaj da so se preživljali z delom svojih rok. Friderik Underwood, predsednik Erie-železnice, je bil železniški zavirač v Čikagi; Trusodale, predsednik Delaware-železnice, je bil špeditérski komij; Broaw, predsednik njujorškega centralnega zistema, je bil nalagalec drv, Earlin iz Čikage je bil telegrafski asistent; Hareis je bil pomočnik računskega natakarja; drugi so bili hišniki, donašalci jedil, oskrbniki, požarniki itd. A danes zapovedujejo tisočim uradnikom in so od njih odvisni milijoni. (Reichspost 23. 7. 1908.)

Vztrajno delo, združeno z varčnostjo, jim je do tega pripomoglo. Pač res, kar pravijo Slomšek: „Kdor pridno dela rad, on je prave sreče brat.“

Zato pa, predragi, pošteno opravljajte svoja dela v novem letu; pošteno ne samo, če delate zase, pošteno tudi, ko delate drugim! Sv. pismo opominja: „Radi prenašajmo trud!“ (2. Mak. 4, 28.) Zakaj? Sv. Pavel pravi: „Vsak bo svoje plačilo prejel po svojem delu.“ (I. Kor. 3, 8.)

Prebrisana glava pa pridne roke so boljše bogastvo, ko zlate goré. (Slomšek.)

b) Pošteni pa še posebej bodite v tem zmislu, da čuvate bližnjega lastnino. Mnogo, mnogo jih je, ki menijo, da si bodo s tem kaj opomogli, če morejo dobiti ljudsko blago. Pač ne pomislijo pregovora: „Krivično blago dobro storilo ne bo!“ „Naj-srečnejše ljudi poštenje stori.“

Ahab in Jezabela vzameta Nabotov vinograd. (Lampè, Zgodbe sv. pisma I. str. 703 sl.)

„Kdor si zida hišo s tujim blagom, si nabira kamenje za svoj grob.“ (Sir. 21, 9.) „Vsaka krivica je kakor na oba kraja oster meč; za njegove rane ni ozdravljenja.“ (Sir. 21, 4.) „Dedščina grešnikovih otrok propada, in njihov zarod je v vedni sramoti.“ (Sir. 41, 9.) „Dobro življenje ima odštete dneve; dobro ime pa ostane vekomaj!“ (Sir. 41, 16.)

III. „Ni tisti kaj, kateri seje, pa ne tisti, ki priliva, marveč on, ki rasti daje, Bog.“ (1. Kor. 3, 7.)

Če tedaj hočete v novem letu veselo živeti in srečo imeti, zagotoviti si morete božji blagoslov. Tega boste pa dobili z resnično pobožnostjo.

a) Pobožno bodi vaše življenje; pobožno, t. j. po božji volji; živite v strahu božjem. Sv. pismo namreč pravi: „Gospodov strah je slava in ponos, veselje in venec slasti. Gospodov strah razveseljuje srce in daje slast in veselje in dolgo življenje. Kdor se boji Gospoda, se mu bo dobro godilo na koncu in ob dnevu svoje smrti bo blagoslovljen . . . Popolna modrost je Boga se bati; njeni sadovi nasičujejo. Njegovo hišo bo napolnila s pridelki in hrame s svojimi zakladi.“ (Sir. 1, 7. sl.) „Kdor se boji Boga, se mu nič hudega ne primeri, ampak Bog ga varuje v izkušnji in ga reši hudega.“ (Sir. 33, 1.) „Bog obvaruje boga-boječe in jih blagoslavlja pred svojim obličjem. Oni upajo namreč v svojega Zveličarja; božje oči pa gledajo nje, ki ga ljubijo. Kdor se boji Gospoda, se ničesar ne prestraši, in se ne trese; zakaj on je njegovo upanje. Blagor duši, ki se boji Gospoda. Na koga gleda, in kdo je njena moč? Gospodove oči gledajo nanje, ki se ga boje; on jim je mogočen varih, močna trdnjava, pokrivalo zoper vročino in senčna streha zoper opoldansko pripekanje; varstvo pred izpodtiko in pomoč pri padcu. On povzdiguje dušo in razsvetljuje oči ter daje zdravje in življenje in blagoslov.“ (Sir. 34, 14.—20.)

b) S pobožnim, pravičnim življenjem bodi združena pobožna molitev. „Kdor moli Boga z veseljem, bo uslišan, in njegova molitev se dviga v oblake.“ (Sir. 35, 20.) Z molitvijo kažemo svoje upanje v Boga. Sv. pismo pa govori: „Zanesi se na Boga, in poskrbel bo za te; hodi po pravem potu in zaupaj vanj . . . Vi, ki se Boga bojite, pričakujte potrpežljivo njegovega usmiljenja in ne obračajte se od njega, da ne padete. Vi, ki se bojite Boga, verujte mu in plačilo vam ne odide. Vi, ki se bojite Gospoda, ljubite ga in vaša srca se razsvetle. Poglejte, otroci, človeške narode in vedite, da še nihče ni bil osramočen, ki je zaupal v Gospoda. Kdo je namreč ostal zvest njegovim zapovedim in je bil zapuščen; in kdo ga je klical in je bil zavržen? Zakaj Bog je dober in usmiljen in odpušča grehe ob dnevu bridkosti in je varih vsem, ki ga iščejo v resnici.“ (Sir. 2, 6. sl.)

Posebej vam pa še priporočam češčenje presvetega Srca Jezusovega. To Srce je namreč „bogato za vse, ki ga kličejo.“ Opuščam to, da bi navedel temu primerno dogodbo. Opozarjam samo na obljube, ki jih je Zveličar dal častilcem svojega Srca: 1. Dal jim bom vse stanovske milosti, ki so jih potrebni. 2. Dal bom mir družinam svojih častilcev. 3. Tolažil jih bom v njihovem trpljenju. 4. Važno zavetje jim bom v življenju, posebno pa v smrti uri. 5. Pri vsakem podjetju in delu jim bom dal obilo svojega blagoslova. 6. Grešniki bodo našli v tem Srcu vir in neizmerno morje mojega usmiljenja. 7. Mlačne duše se bodo vnele k prvotni gorečnosti. 8. Goreče duše se bodo povspele do velike popolnosti. 9. Duhovnikom bom podelil milost, da bodo ganili najbolj trdovratna srca. 10. Blagoslovil bom hiše, v katerih bo stala in se čistila podoba mojega Srca. 11. Imena tistih, ki bodo razširjali to pobožnost, bodo zapisana v mojem Srcu, iz katerega ne bodo nikdar več izbrisana. 12. Tistim, ki bodo zaporedoma ob deveterih prvih petkih vsakega meseca pobožno prejemali sv. zakramente, bom podelil milost stanovitnosti in srečno smrt. (Po knjižici „Obljube presvetega Srca Jezusovega“.)

„Pobožnost je za vse koristna — pravi sv. Pavel —, ker ima obljubo življenja sedanjega in prihodnjega.“ (1. Tim. 4, 8.)

Predragi kristjani! — Vsem vam želim srečno in veselo novo leto! Pa „kje je torej vaša sreča?“ Storite po nauku, ki ste ga slišali ter bodite zadovoljni, pošteni in pobožni. Kdor se te „modrosti drži, bo podedoval življenje in kamorkoli pride, tam blagoslavlja Bog.“ (Sir. 4, 14.) Amen. *Fr. Stuhec.*

2. Potrata in prava uporaba časa.

Poklical je zoper mene čas.
Žal. p. Jer. 1, 15.

Novo leto, nov dan, nov čas, nove milosti od večnega Boga! Novega leta dan sem vam že večkrat stavil pred dušo, kako dragocen, kako imeniten, kako kratek v primeri z večnostjo je sedanji čas, in da je le priprava za večnost. Ta nauk je tako važen in tako potreben, da tudi letošnje novo leto obrnem vašo pozornost na čas, ki nas sicer tako obdaja od vseh strani, kakor

zrak, a ravnotako malo pazimo dostikrat nanj, ki pa beži tako naglo preko nas in mimo nas, kakor lahki dim, kakor senca ob urno drdrajočem železniškem vozu. Govoriti vam hočem o potratih in pravi uporabi časa, in sicer v prvem delu vam pokažem, kdo trati in izgublja dragi čas, in v drugem vas poučim, kako čas prav uporabljajte.

Nadaljevati hočem v imenu Jezusa, „začetnika življenja“.

Čas je neizmerne cene. Čas nam je dan od Boga kot posebna milost, da moremo Boga častiti ter sebe zveličati. S časom si moremo kupiti ali nebesa ali pekel. „Čas je toliko vreden, kot Bog, ker, ako čas prav obračamo, si pridobimo Boga,“ pravi sv. Bernardin. Sv. Hieronim pa trdi: „Kratki hip minljivega časa je cena večnosti.“

1. Dragi čas pa se trati in izgublja na četrten način:

1. s tem, da človek hudo dela. Čas je življenje. Oboje nam je dal Bog in nam ohranjuje Bog. Ali pa nam daje Bog čas in življenje zato, da bi ga žalili? Kdor dela greh, zlorablja neizmerno dobroto časa Bogu v nečast, namestu da bi ga z vso skrbjo častil ter mu najzvesteje služil. Čas je sestavljen iz neštetihih trenutkov, ki beže preko nas v večnost, in vsak trenutek, ki ga preživimo, zapade že večnosti. Preden pa stopi v večnost, postavi se takorekoč še pred Gospoda vseh časov ter tamkaj priča za nas ali zoper nas, kakor smo ga pač obrnili v dobro ali v hudo. O Bog, koliko tožnikov nas čaka pred tvojim prestolom, ako nas ne reši tedaj tvoje usmiljenje! Kaj bo z nami, ako se nam zgodi po besedi preroka Jeremija: „Poklical je zoper mene čas?“

Sv. Ivana Frančiška Šantalska je imela navado, da je bila tudi med delom in sploh med občevanjem v pogovoru s svojim Bogom. Ko ji je svetoval nekdo, naj ne nateza preveč svojega duha, odgovori: „Ko bi izgubila le eno minuto svojega časa, obtožiti bi se morala tatvine, ker dolgujem vse svojemu Bogu in svoji duši.“

Če je ta svetnica imela za tatvino, ko bi izgubila le eno minuto, kako se bodo zagovarjali oni, ki pozabijo na Boga ne zavoljo obilnega dela, ampak vedoma zapravljajo svoj čas in ga uporabljajo, da žalijo Boga?

2. Čas se trati in izgublja dalje s tem, da človek nič ne dela. Vedite, da zadostuje za pogubljenje že, če človek nič ne dela za srečno večnost. S tem namreč menjamo izpolnovati namen,

zaradi katerega nas je Bog ustvaril. Tako postanemo podobni tistemu evangelijskemu hlapcu, ki ga je Gospod obsodil zaradi nedelavnosti, tako postanemo sami tisto nerodovitno drevo, ki se poseka in vrže v ogenj. Pomisli, pravi sv. Bernard, kakšno kazen zaslužijo grešna dela, ako žene delavnost sploh zadostuje, da se večno pogubiš! Kaj ti more koristiti, ako ne boš pogubljen zaradi hudega, kar si bil storil, ampak zaradi dobrega, kar nisi storil, a si bil storiti dolžan?

Pobožen in učen kardinal je obiskal nekega škofa v njegovi zadnji bolezni, čegar življenje je bilo jako spodbudno, ter ga vpraša, kako mu je. Bolnik, ki se je pečal samo s svojo dušo, mu odgovori, da je miren, ko je prav natančno preiskal celo svoje življenje ter se potrudil vse svoje grehe oprati v presveti Krvi Jezusovi. „Dobro,“ odvrne kardinal, „grehi, katere ste storili, so odpuščeni, ker ste si izprosili odpuščanje vsled neskončnega zasluženja Odrešenikovega; ali pa ste si izpraševali vest tudi o tem, kar ste dobrega opustili? Ali ste mislili tudi na to, da bi naprosili božje usmiljenje za tisto dobro, kar je Bog pričakoval od Vas, in česar niste morda storili v toliki meri, kakor bi bili morali storiti? Pri tem nepričakovanem vprašanju postane bolniku, kakor bi se zbudil iz trdega spanja ter zakliče otožno: „O moj Bog, kaj bo z menoj, ako me boš sodil po svoji ostru pravičnosti zaradi mojih neštevilnih opustitev dobrega?“

3. Poglejmo še naprej! Čas se trati in izgublja tudi s tem, ako človek ne dela tega, kar bi moral. Ne smemo namreč nikoli pozabiti te-le resnice: Ves čas, ki ga ne porabimo v to, da bi Bogu služili, je izgubljen, naj delamo, kar hočemo. Kdo pa služi Bogu? Samo tisti, kdor izpolnjuje njegovo sveto voljo, in kolikor stori po božji volji, po njegovih in njegove svete Cerkve zapovedih. Kot najvišji Gospod, kot neomejeni gospodar vseh stanov hoče, da vsak izpolni dolžnosti svojega stanu, hoče, da jih izpolni vestno: starši in otroci, gospodarji in posli, delodajavci in delavci. Pa koliko časa potrafi ta in oni s praznim besedičenjem, z lenim postopanjem in poleganjem, z zapravljivim posedanjem po krčmah, morda tudi z branjem pregrešnih reči, ko se mudi delati za telo in za dušo! „Poklical je zoper mene čas!“

4. Slednjič se čas trati in izgublja, ako človek sicer to dela, kar hoče Bog, pa ne dela tako, kakor hoče Bog. Dobro delati, ukazuje Bog, veleva pa tudi, to prav izvršiti. Če pa ne delaš, ljubi kristjan, za Boga, če Bog ni začetek in namen tvojih del, tedaj delaš bolj iz naravnih nagibov, delaš morda po farijejsko, da bi te ljudje hvalili. Ker nedostaje dobrega namena pri

mnogih tvojih delih, ker ne delaš v imenu božjem, nimaš tudi toliko zasluženja pri Bogu, kakor bi ga sicer lahko imel, in ker delaš malomarno in delaš morda celo v smrtnem grehu, tudi božjega blagoslova pri svojih delih ne moreš pričakovati.

Oj, koliko časa smo potratili in izgubili do sedanjega novega leta, potratili in izgubili na vse načine!

Rimski cesar Tit se je vsak dan poprašal, ali ni morda zamudil storiti kakega dobrega dela. Če se je spomnil tega, zaklical je bolestno: „Dnem perdidi — izgubil sem dan!“

Mi pa nismo izgubili dni, ampak leto, ne leto, ampak leta.

II. Zato treba pogledati, kako dragi čas prav uporabljam o. „Sin, čas prav obračaj, in varuj se hudega!“ (Sir. 4, 23.) Podobno opominja apostol: „Glejte, bratje, kako bi varno hodili, ne kakor nespametni, ampak kakor pametni; odkupljajte čas, ker so dnevi hudi!“ (Ef. 5, 15. 16.)

Da ne bomo nespametni zapravljevalci dragega časa, odkupljajmo čas, pa kako?

1. Razdeljujmo si čas ter se držimo gotovega dnevnega reda! Seveda kmečki in delavni ljudje imate že svoj dnevni red ozir časnih reči, ozir telesnega dela, kmečki zlasti v poletnem času. Vendar pa se dá marsikatero telesno opravilo izvršiti bolje in točneje, ako se določi od jutra do večera kolikor mogoče za vsako uro gotovo delo in za določen čas, kdaj mora biti opravljeno. Ob določeni uri se vstane, ob tem dnevnem času se opravlja to, v drugem ono delo, ob gotovi uri se gre k počitku. Na ta način delaven človek nekako samega sebe priganja k pridnosti in varčnosti s časom. Dnevni red tudi varuje človeka površnosti in vihrovosti pri delu in neodločnosti za to ali ono opravilo. Sv. Lavrencij Justiniani pravi; „Vsakemu je svetovati, da vsako delo tako uredi, kakor bi bilo treba dajati odgovor od vsake ure.“ „Poklical je zoper mene čas.“

Častitljivi Ludovik iz Granade pripoveduje o nekem možu, ki je znal tako ceniti vrednost časa, da je vselej, kadar je slišal uro biti, vzdihnil: „O moj Gospod in moj Bog! Že spet je pretekla ena izmed onih ur, ki bi imela po tvoji volji moje življenje dopolniti, kako pa bom mogel o nji dati odgovor?“

Da je v dnevni red treba postaviti tudi gotove ure za molitev in božjo službo, to se pri dobrem katoličanu razume samo po sebi.

Pripomnim, da je sv. Pavel mogel izvršiti tako velikanska dela z milostjo božjo le, ker je tako modro razdelil svoj čas.

Zato tudi naroča v 1. l. do Kor. (14. 40): „Vse naj se godi pošteno in po redu.“

2. Drugi pripomoček, čas prav uporabljati, pa je v tem, da premišljujemo večkrat, kako naglo beži čas, in kako malo od vsega časa je našega.

Le preudarimo! Preteklost ni več naša, prihodnost še ni naša. Sicer je pa prihodnost tudi negotova, in dokler je še prihodnost, nam tako malo koristi, kakor preteklost. Sedanji čas je torej edini, ki je naš; toda ta zaklad se nam takorekoč staja v roki; komaj ga imamo, ga že nimamo več. „To vam povem, bratje, čas je kratek.“ (1. Kor. 7, 29.) Pa se najdejo ljudje, ki tožijo, da jim je „dolg čas“, da ne vedo, kako bi čas pregnali, čas ubili. O slepci, o neumneži! Sv. Bernard opisovaje take čudake pravi: „Nekateri pravijo: Pa se malo pogovorimo, da ura mine! Ali ne veš, da ti jo je Stvarnik milostljivo dal, da delaš pokoro, da dobiš odpuščanje, da si pridobiš milost, da si zaslužiš slavo nebeško? O, da čas mine, praviš! Ali ne veš, da ti je Bog dal čas za to, da prosiš božjega usmiljenja, da hitiš proti angelski družbi, da zdihuješ po izgubljeni dedščini, da objokuješ svoje grehe!“

Silno vesten in natančen gledé svojega časa je bil sv. Andrej Avelin. Njegovi znanci so trdili, da ni pustil nobene minute izginiti brezkoristno in nobenkrat izpregovoril prazne besede. Z vednim delom je izpolnjeval svoj čas. Ozir spanja je dejal sam, da ni nikoli spal tako dolgo, kakor si je želelo njegovo telo. Izkušal je tudi pri drugih odpraviti lenobno postopanje. Večkrat je rekel, da je lenoba izvir vsega zla, in da kristjan nima večjega sovražnika, kakor je ta. Nekim igravcem, ki so mu dejali, da igrajo le za kratek čas, je rekel solzan v očeh: „Joj meni! Tedaj vsem je čas predolg, le meni je prekratek. Meni, revežu, poteka čas tako naglo in nikakor ga ne morem vzdržati, drugim pa tako pomudno, da ga morajo preganjati.“

3. Skrbimo tretjič za pravo porabo časa s tem, da imamo dobre in najboljše namene pri svojih delih in opravilih. Ako jih opravljamo iz ljubezni do Boga, s sveto vnemo, imamo veliko zaslug pri svojem nebeškem Gospodu. Zato, ljubi kristjan, obudi dobri namen koj zjutraj, ko vstaneš, in ponovi ga večkrat čez dan, da hočeš namreč vse delati, trpeti, moliti Bogu v čast in svoji duši v zveličanje. Opravi dobro jutranjo molitev, pojdi, če mogoče, k sv. maši, akoravno je delavnik, in loti se potem svojih stanovskih dolžnosti, pa glej, da boš vedno v stanu po-

svečujoče milosti božje, in vse ti pojde bolj po sreči, če ne časni, pa gotovo večni. Zvečer si izprašaj svojo vest; priporočim ti, da jo izprašaš po vprašanjih: Kje? S kom? Kaj? — katera so postavili v ta namen naš rajni škof kardinal Missia v nekem pastirskem listu. Potem prosi Boga, da ti odpusti vse grehe in kazni zanje. Zato obudi popolni ali vsaj nepopolni kes in trdno skleni drugi dan zlasti tistih grehov in grešnih priložnosti se varovati, zavoljo katerih te zvečer peče vest in skleni, drugi dan ves čas prav uporabiti.

Letošnje leto sestoji iz 365 dni ali 8760 ur ali stotisočev minut ali neštevilnih trenutkov in vsak nam je dan v večno zveličanje in nobeden v potrato in pogubo. Torej ravnajmo po opominu apostolovem: „Dobro pa delajmo, in se nikar ne utrudimo; ker ob svojem času bomo želi, ako se ne utrudimo. Dokler imamo tedaj čas, storimo dobro.“ (Gal. 6, 9. 10.) Ako hočemo imeti vse dneve celega leta in vse trenutke prav obrnjene, začnimo precej prvi dan dragi čas prav uporabljati. Postavimo se zato pod mogočno varstvo Jezusovega presvetega imena in Marijinega presladkega imena. Posvetimo precej novega leta dan vse svoje misli, vse svoje želje, vse svoje besede in dejanja Jezusovemu in Marijinemu presvetemu Srcu. Tak dobri namen naj nas spremlja skoz vse dni celega leta, če ga nam je božja milost še naklonila. Potem pa s svetim zaupanjem potujmo proti večnosti ob varnem vodstvu Jezusa in Marije, dokler nam je božja volja določila tuzemeljsko potovanje, dokler se ves naš čas ne izpremeni v srečno večnost! Amen.

Val. Bernik.

3. Kako bomo dosegli „veselo, srečno novo leto“.

(Načrt pridige.)

Staro leto je minulo. Kar smo dobrega storili, tega so se angeli veselili in nesli pred obličje božje ter vse zapisali v bukve življenja. V čemur smo se pa pregrešili, v tem se bomo v novem letu morali pokoriti, to bomo morali popravljati. „Postrgajte stari kvas . . .“ (1. Kor. 5. 7.)

Danes se nam je porodilo novo leto. Napočilo je leto zveličanja . . . Zveličanja, pravim. V kolikor nam bo novo leto v

zveličanje, v toliko bo srečno za nas. In v tem zmislu vam želim „veselo in srečno novo leto!“

Da to dosežemo:

I. Ljubimo Jezusa z novo ljubeznijo. Morda je otemnelo prvotno zlato ljubezni. „Kako je otemnelo zlato!“ (Thren. 4. 1.) „Imam zoper tebe . . . (Skr. raz. 2, 14.) „Svetujem ti, da kupiš od mene v ognju preizkušane zlate . . .“ (ib. 3, 18.) „Novo srce vam bom dal . . .“ (Eceh. 36, 26.) — O božje Dete, stori to!

II. Trpimo z novo srčnostjo. „Zadosti je dnevu njegove lastne teže.“ (Mat. 6, 34.) — „Kdor hoče za menoj priti . . .“ (ib. 16, 24.) — „Radost mladine je njihova srčnost.“ (Preg. 20, 29.) Z novo srčnostjo prenašajmo težave življenja, z mladeniško navdušenostjo se vojskujmo zoper sovražnike svojega zveličanja!

III. Skrbimo za vsakdanji kruh z novim zaupanjem. „Vso svojo skrb nanj zvrnite . . .“ (1. Petr. 5, 7.) Prim. Mat. 6.; 4. Kralj. 4, 42. sl.

(† Dr. Iv. Križanič v samostanu šolskih sester v Mariboru l. 1896. — Priobčil Fr. Stuhec).

Nedelja po novem letu.

Presveto Rešnje Telo — najdragocenejši dar.

Vstani, in vzemi dete in njegovo mater in pojdi na izraelsko zemljo.

Mat. 1. 20.

Izkušnja nas uči, predragi, kako slabo in nizko človek mnogokrat ceni dobrote in darove božje. Kako nepremišljeno ravna s svojim zdravjem, ker ne ve, ali noče vedeti, koliko je vredno. Šele, ko ga bolezen položi na bolniško posteljo, spozna, kaj je zdravje, žal mu je, da ni bolj skrbel zanj, a je prepozno. Ali, koliko mladine se sedaj jezi nad starši, češ, da so strogi. Toda prišel bo čas, ko bodo drugače govorili. Starši bodo morda že počivali v grobu, ti pa bodo zdihovati: Ko ima človek še očeta in mater, ne ve kaj ima, spozna šele, ko jih je izgubil. Da, tak je človek, ko kaj ima, ne zna ceniti, ko več nima, žaluje. A kaj se temu čudimo! Saj še celo največjo dobroto, najdragocenejši dar, ki nam ga je Bog mogel dati, človeštvo tako nizko ceni. Kateri je ta dar? Ta dobrota, ta dar je presv Rešnje Telo. To

je isti Jezus Kristus, o katerem je angel Gospodov Jožefu rekel: „Vstani, in vzemi...“ Isti Jezus Kristus, ki je osrečaval Marijo in Jožefa, on biva na naših oltarjih. Pa kako osamljen je Jezus v toliko cerkvah, ni ga, ki bi ga častil! O, ko bi ljudje spoznali, kaj imajo v presvetem Rešnjem Telesu, potem Jezus ne bi bil več sam. Noč in dan bi se kar gnetlo pobožnih častivcev pred tabernakelnom, glasno bi mu prepevali hvalo in slavo. In da se bo ta ljubezen v vaših srcih vnela, da boste v prihodnje bolje cenili ta dar božji, premišljajmo danes: Kako bi pa bilo, ko ne bi imeli Najsvetejšega:

1. Kako bi bilo na zemlji?
2. Kako v sv. Cerkvi?
3. Kako v naših srcih?

1. Zemlja pa je bila pusta in prazna. Tako nam Mozes nakratko pove, kak je bil ta svet, kaka je bila naša zemlja, še preden jo je Stvarnik okrasil z različnimi živimi in neživimi bitji. Pusta je bila takrat zemlja in prazna. Pa zakaj je bila pusta, zakaj je bila prazna? Morda zato, ker je še niso krasile raznovrstne cvetlice, rodovitno drevje; ali ker še ni bilo te lepote, tega reda, ki ga sedaj opazujemo v naravi? Gotovo, vse to je delalo zemljo pusto in prazno. Vendar bi jo bil smel Mozes tudi potem imenovati puščavo, ko jo je Stvarnikova roka z vsem tem že okrasila. Da, pusta je bila zemlja in prazna dotlej, ko je Bog v raj z našimi prvimi starši sklenil takorekoč prijateljsko zvezo. Glejte, dragi moji, ta prijateljska vez med Bogom in človekom je šele izpopolnila praznoto zemlje, ona je postala raj, raj zato, ker je bil Bog ž njo. Res, srečna sta bila Adam in Eva v raj, pa za vso drugo srečo ju ne zavidam; le kadar se spomnim, kako prijazno, kako ljubeznivo je Bog občeval z njima, mi žalost napolni srce. Zakaj? Ker z grehom je bila ta vez med Bogom in človekom pretrgana. Prekletstvo božje jo je zopet zagrnilo v temo, iznova je postala pusta in prazna, ker je bila brez Boga. In kakšne posledice je rodilo to? Sveto pismo pravi: Dva brata sta šla na polje. Starejši, Kajn, se vzdigne zoper mlajšega, Abeljuna, in ga ubije. S tem groznim dejanjem, ljubi moji, se je začela dolga, žalostna doba zgodovine človeštva, ko je bila zemlja brez Boga. In mi? O mi nismo več tako nesrečni. Minil je čas prekletstva, minila je noč, nismo več brez Boga. Pred devetnajstimi stoletji se nas je zopet usmilil, v človeški podobi je prišel na

zemljo, razgnal je temo, izpopolnil praznoto zemlje; ona ni več pusta, ni več prazna, ker prebiva Jezus na tisoč in tisoč krajih pričujoč v presvetem Rešnjem Telesu. In sedaj, ljubljeni v Gospodu, kaj pa, ko bi nas Jezus naenkrat zapustil? Kaj bi bilo, ako bi nam on rekel: Zadosti je nevhvaležni rod! Dolgo sem prebival v tvoji sredi, dolgo sem te klical in vabil k sebi, a me nisi poslušal. Vse sem poizkusil, da bi te pridobil zase; ti pa si mi prebadal moje ljubeče srce. Zato te bom sedaj zapustil in se vrnil nazaj k svojemu Očetu v nebo, tebe pa bom prepustil njegovim pravični roki! O, ko bi Jezus res to storil, ali ne bi se vrnila ona žalostna doba prekletstva božjega na zemljo, ki je vladala pred njegovim prihodom? Če že mlačnost do Jezusa v tabernakeljnu rodi tako žalostne posledice, kakor vidimo dandanes, kaj šele ako bi nas on popolnoma zapustil? O zemlja bi postala zopet pusta in prazna, postala bi neizmerna puščava, koder bi taval nesrečni človeški rod, s strahom pričakujoč, da bo Bog stegnil nadenj svojo pravično roko. Kako žalostno bi bilo to!

2. Nič manj žalostno bi bilo življenje v sv. Cerkvi. Vprašam vas, dragi moji, ali bi nam mogla biti sv. Cerkev brez Najsvetejšega to, kar nam je, dobra mati? Ali bi bila mogla vzrediti toliko vdanih in zvestih otrok? Ali bi se bila mogla tako razširiti, ako ne bi imela pri sebi svojega ustanovitelja in voditelja? Lahko rečemo, da ne! Vse delovanje, vse življenje sv. Cerkve je tako tesno združeno z Jezusom v tabernakeljnu, da si je ne moremo misliti ločene od tega njenega zaklada. Od njega je dobivala moč, da je mogla skozi vsa stoletja kljubovati viharjem, ki so se zaganjali v njo. Le poglejmo v njeno zgodovino! Velike izpremembe vidimo. Bili so časi, ko je trdna in živa vera prešinjala narode; a bili so tudi časi, ko je vladala splošna verska mlačnost, brezbriznost. Kaj je bilo vzrok tem velikim izpremembam? Znameniti katoliški pisatelj Hettinger pravi, da v istem razmerju, kakor je rastla ali pojemala pobožnost do Najsvetejšega, je rastla oziroma pojemala katoliška zavest med narodi. Tedaj presv. Rešnje Telo je bilo, kjer so se narodi iznova oživljali za sveto vero. Če bi pa sv. Cerkev Jezusa ne imela v svoji sredi, kako bi bilo to mogoče? Nauk, ki ga nas ona uči, je strog, njene zapovedi so težke, vse je nasprotno naši spačeni naravi. Kako bi mogel človek vse to držati, kar mu sv. Cerkev nalaga, ako bi ona ne imela pomočnika, ki olajšuje težko breme in ga izpreminja v sladke jarem svoj. Kaj človek bolj ljubi ko življenje? In tudi to mora

biti pripravljen darovati, prej kakor bi zatajil sveto vero. To je težko, ljubi moji! Pa vendar beremo v cerkveni zgodovini, da je šlo na tisoče in tisoče kristjanov, vsake starosti in spola, veselo v smrt za Kristusa. Kje so dobili toliko poguma? Nikjer drugje, ko v presv. Rešnjem Telesu! Sv. Ciprijan pravi: „Kdor ne vzame orožja od sv. Cerkve, ne more doseči mučeniške krone; ker pogum upade, če ga človek s presv. Rešnjim Telesom Jezusovim ne podžge in okrepča.“ — „Hrabri kakor levi, se moramo vračati od mize Gospodove,“ zatrjuje sv. Krizostom, „in se ne bati niti pekla.“ Res, hrabri kakor levi so šli mučenci v smrt, ko so zavžili Jezusa. Kako pa naj bi bila sv. Cerkev tolažila in krepčala svoje otroke ob času preganjanja, ako ne bi imela Jezusa v svoji sredi? Žalostna bi bila morala gledati, kako odpadajo tisti, ki so jo tako ljubili, in se klanjajo malikom.

Ali če primerjamo naše cerkve z Najsvetejšim s tempelji drugovercev, kolik razloček! Naše cerkve, četudi so mnoge preproste brez umetnin, so vendar tako prijazne. Zakaj? Samo zato, ker prebiva Jezus v njih. Pojdimo pa v tempelj drugovercev! Naj bo stāvba še tako lepa, umetna, z zlatom obložena, je vendar vse pusto, prazno, mrtvo, ker manjka njega, ki je življenje, Jezusa Kristusa.

O kako revni so tisti, ki so se iztrgali iz naročja sv. matere Cerkve in s tem izgubili tudi Jezusa. Razcepljeni so v brezštevila ločin, medtem, ko nas tako lepo družijo kralj miru in edinosti, ki prebiva v naši sredi. Brez njega bi bilo pač tudi pri nas vse drugače!

3. Kako pa bi bilo v našem srcu brez Najsvetejšega? Zakaj nam je neki Bog dal srce? Da ljubimo! Za ljubezen je ustvarjeno tvoje in moje srce. Nekaj mora ljubiti, ali Stvarnika, ali stvar. Toda ni vseeno, kaj ljubi. Prevzvišeno, preplemenito je tvoje srce o človek, da bi ga mogla zadovoljiti nizka ljubezen do stvari. Le v ljubezni do Boga, do Stvarnika svojega, najde svojo srečo in mir, sicer je nemirno, je nesrečno. A to srce se ne zadovolji samo z mislijo, z zavestjo, da je Bog, ki nas ljubi, in hoče ljubljen biti. Ne, ono hoče imeti Jezusa svojega ljubljenca pri sebi. In to hrepenenje človeškega srca je Jezus izpolnil, ko je postavil zakrament presv. Rešnjega Telesa. Srečno in zadovoljno se sedaj čuti naše srce pred tabernakelnom, ko gleda tam v luči svete vere pričujočega svojega Boga. Srečno se čuti posebno takrat, ko ga sprejme v svetem obhajilu.

Kako pa bi bilo brez njega? Poglejmo tiste, ki ga nočejo poznati. Ali niso njih srca gnezdo najgrših, najostudnejših strasti, gnezdo satanovo? Ali niso ta srca, srca, ki so ustvarjena za ljubezen Najvišjega, polna sovraštva do njega? O da, žalostno je to, a je žalibog resnično. Toda pustimo te nesrečne! Srce je ustvarjeno, da ljubi. Tabernakelj je ognjišče ljubezni, ker prebiva v njem ljubezen sama. Kdor tu Jezusa pridno obiskuje, tega srce ne more ostati mrzlo. Ne, čem gorečnejše je njegovo češčenje, tem gorečnejša bo tudi njegova ljubezen. Zakaj so srca svetnikov tako gorela ljubezni? Ker so radi in pogosto obiskovali Najsvetejše. Kje drugje, ljubi moji, bi se bili mogli svetniki navzeti tako serafinske ljubezni, radi katere jih le občudujemo, posnemati se nam jih zdi nemogoče? O samo tukaj dragi moji, samo v tabernakeljnu plapola tisti plamen ljubezni, ki je vnel tudi srca svetnikov. In smelo lahko trdimo, da bi ta srca nikdar ne bila tako plameneča ljubezni, če ne bi bilo Jezusa pri nas. Kje bi bila nadalje ona nepregledna vrsta kristjanov, ki so kakorsibodi zabredli v grehe? Kje bi bili vsi ti, ako ne bi bilo Jezusa pri nas, ki pri sv. obhajilu spreminja grešna srca, tempelje satanove, v tempelje sv. Duha. Toda kaj iščemo dokazov okrog! Poglejte, dragi, v svoja lastna srca! Morda so polna skrbi, morda se topijo v žalosti in bridkosti, morda hrujejo po njih izkušnjave, morda ste že sili neprestanega boja in se hočete vreči satanu v žrelo. Ali glejte, ljubi moji, v takih stiskah jenja sicer človeška pomoč, ne jenja pa pomoč božja. Če vas tudi vse zapusti, če se nihče ne zmeni za vas, eden vas ni pozabil, četudi ste vi nanj pozabili. Tam od tabernakelja se sliši njegov mili glas: „Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obloženi, jaz vas bom poživil.“ (Mat. 11.) Da, k meni pridite vi, ki vas stiskajo nadloge, žalost, bridkost, jaz vas bom poživil. K meni pridite vi, ki obupujete v boju zoper svoje dušne sovražnike, jaz vam bom dal novo moč. K meni pridite vsi, ki iščete miru, pa ga ne najdete, jaz vam bom dal mir, mir, ki ga vam svet ne more dati. O kolika je vendar ljubezen tega našega prijatelja do nas! Ona objema vse. Zadnji ubožec mu je tako ljub, ko največji gospod. Če človeka vse zapusti, če je nima žive duše, ki bi se zanj zmenila, on ga ne pozabi, da tem prijazneje ga vabi k sebi. In če ne bi imeli tega prijatelja, moj Bog, kako nesrečni bi bili. Koliko src bi se topilo v žalosti in bridkosti, koliko bi jih v težavnem dušnem boju obupalo in se udalo čutni ljubezni, strastem.

Ozrimo se še, dragi moji, na smrtno uro. Ako ne prej, tedaj gotovo ob smrtni uri vsak spozna, kako revno bi bilo človeško srce, če ne bi imeli Jezusa pri sebi. Gotovo si, dragi moj, že katerikrat stal ob smrtni postelji. Kajne, kako nemiren je bolnik, ko čuti, da so mu ure štete. Vse tolažbe njegovih dragih ga ne morejo umiriti; njegove že steklene oči se s strahom ozirajo po okrog stoječih in iščejo spremljevalca v večnost. Kako ves drugačen pa je, ko je prejel sv. popotnico. Nebeški mir je razlit po njegovem obličju, in srce, ki se je prej tako balo zapustiti svet, sedaj vdano zdihuje: Gospod, sedaj pusti svojega hlapca v miru! To naredi Jezus!

Tako smo torej videli, ljubljeni v Gospodu, kaj bi bili brez presv. Rešnjega Telesa. Spoznali smo, kako bi bilo na zemlji, kako v sv. Cerkvi, in kako v naših srcih. Zemlja bi bila pusta in prazna; v sv. Cerkvi ne bi bilo pravega življenja, in naša srca, srca, ki so ustvarjena za ljubezen, bi bila mrzla, dokler bi ob smrtni uri s strahom in trepetom prenehala biti.

Ali glejte ljubezen! Jezus nas ne bo nikdar zapustil. *Jaz bom ostal pri vas*, pravi sam, *do konca sveta*. In če nas on toliko ljubi, da nas ne bo nikoli zapustil, ali naj mu mi to ljubezen povračujemo z nehvaležnostjo? Da, tako se godi. Kakor tujec je on med nami, ljudje ga nočejo poznati. Žal se na vse mogoče načine, mnogi celo očitno taje njegovo pričujočnost. Hudobija se širi, krščansko življenje propada, mlačnost vlada povsod. Kje naj iščemo pomoči? Pri Jezusu v presv. Rešnjem Telesu. Tja nas kliče on sam, tja nas vabijo sv. oče. Človeštvo v Kristusu prenoviti, to je vodilna misel sv. očeta Pija X.; človeštvo v Kristusu Jezusu v presv. Rešnjem Telesu prenoviti, to pa bodi tudi naša vodilna misel! Zato le pred tabernakelj, dragi moji, tu poživate najprej svoja srca v novi, živi, goreči ljubezni in potem ne pozabite tistih, ki ga nočejo poznati. Dajte zadoščenje temu ljubečemu srcu za nebrojne razžalitve. Bodite prepričani, ako boste vi spoznali Jezusa v presv. Rešnjem Telesu, bo gotovo tudi on vas enkrat spoznal, pred svojim nebeškim Očetom. Saj podoba kruha nam ga ne bo več dolgo prikrivala; prišel bo kmalu čas, ko ga bomo smeli gledati od obličja do obličja na vse veke. Amen.

F. G. H.

Praznik svetih treh kraljev.

1. O razglašenju Gospodovem.

In narodi bodo v tvoji luči hodili in kralji v svetlobi, ki tebi vzhaja.

Iz. 60, 3.

Današnji praznik se imenuje: Razglašenje Gospo-
d o v o. Kaj menite, zakaj? Prvič zato, ker se je novorojeni Jezus
po zvezdi modrim in po modrih narodom razglasil; drugič zato,
ker se je o priliki svojega krsta v reki Jordanu razglasil svojim
rojakom; tretjič zato, ker je po svojem prvem čudežu v Kani
Galilejski razglasil svojo božjo moč svojim apostolom. Tako torej
danes obhajamo trojni spomin in god: Svetih treh kraljev, krsta
v Jordanu in prvega čudeža v Kani. Kaj je tedaj bolj primerno,
kakor da na praznik razglašenja govorim tudi jaz o razglašenju,
in sicer bom govoril

1. o tem, kako se je Jezus svetu razglasil;

2. o tem, kako se on še zdaj razglasuje.

Naj bo vse v čast nebeškega Očeta in Njega, katerega je
poslal, in od obeh izhajajočega Sv. Duha!

To je večno življenje, da spoznajo tebe, edino pravega
Boga, in katerega si poslal, Jezusa Kristusa. (Jan. 17, 3.) To se
pravi: ako hočemo doseči zveličanje, moramo verovati v edino
pravega Boga in njegovega Sina, Jezusa Kristusa; v Jezusu pa
spoznati dvojno naravo, božjo in človeško. Pa kako hočemo spo-
znati Jezusa in njegovo poslanje? Po njegovem razodenju. Ko
bi se on sam ne bil razodel, bi ga mi nikoli ne bili spoznali.
Ali on se nam je sam pokazal, on se nam je razodel, on nam
je nedvomno dokazal, da je Bog in človek skupaj, da je Odre-
šenik in Zveličar!

1. Razodel se je Judom, razodel in razglasil se je nevernikom.

1. Kako se razglasil Judom?

a) Najprej po angelu pastirjem. Danes je rojen
Zveličar, ki je Kristus Gospod, v Davidovem mestu. (Luk. 2, 11.)
Pastirji so ga videli v jasliah ležečega in so ga molili. Njegovo
človeško naravo so videli v jasliah, — da je pa tudi pravi Bog,
so izvedeli iz angelovih besed.

b) Potem po Simeonu in Ani v tempeljnu. Ka-
terikoli so namreč prišli v tempelj, vsem sta pripovedovala starček

Simeon in prerokinja Ana, da je Zveličar že prišel, da sta ga videla, da sta ga imela v naročju.

c) Nadalje je Jezusa razglasil tudi Janez Krstnik, ki ga je s prstom pokazal ljudem, rekoč: Glejte, jagnje božje, glejte, ki odjemlje grehe sveta. Ta je tisti, o katerem sem vam pravil, da je bil pred mano in da mu nisem vreden odvezati jermene od čevljev. In te besede Janezove je potrdil nebeški Oče sam, ko je zaklical nad njim: Ta je moj preljubi sin, nad katerim imam vse dopadajenje! — in Sv. Duh, ki je prišel v golobji podobi nad njegovo glavo.

d) Posebno pa se je Jezus razglasil in razodel po svojih čudežih. Ko je prvi čudež naredil v Kani Galilejski, pravi sv. Janez evangelist, je razodel svoje veličastvo (namreč svojo božjo naravo in moč) in so njegovi učenci verovali vanj. — Tudi pri drugih čudežih je navadno pristavljeno, da je sloves o teh šel po celi deželi. In zakaj to? Da bi ljudje izvedeli in se prepričali, da je On zares obljubljeni Mesija, da je naš Bog in Odrešenik. Zato tudi sv. Janez evangelist konec svojega evangelija pravi: Jezus je še več čudežev storil pričo svojih učencev, ki niso zapisani v teh bukvah; ti pa so zapisani, da verujete, da je Jezus Sin božji in da imate v tej veri večno življenje. (Jan. 20, 30 - 31.)

2. Kako se je razglasil nevernikom?

Pa boste rekli: Judje so pač lahko spoznali Jezusa; vsaj je bil med njimi rojen, med njimi vzgojen, vsaj je po njih deželi hodil od kraja do kraja, vsaj je med njimi tri leta učil, med njimi čudeže delal! — Kaj pa drugi narodi? Kako so ga ti mogli spoznati, ker ni nikamor drugam šel učiti zunaj judovske dežele?

Tudi druga ljudstva so mogla spoznati Jezusa in njegov nauk, vsaj se je tudi narodom razglasil; pa kako?

a) Po zvezdi modrim v jutrovi deželi. Priča tega nam je današnji praznik. Zvezda namreč je pripeljala sv. tri kralje v Betlehem k jaslim, kjer so videli in spoznali Jezusa kot svojega Boga in Odrešenika. In kar so videli in spoznali, to so pozneje, pridši v svoje dežele nazaj, povsod oznanjevali. Vsaj nam pripoveduje pobožno izročilo, da so sv. trije kralji, ko je sv. Tomaž prišel v njih dežele, prejeli sveti krst, da so potem delovali kot misijonarji in slednjič zavoljo svete vere mučeni bili.

b) Še bolj kot po svetih treh kraljih pa se je Jezus nevernikom razglasil po svojih apostolih,

ki so se razšli širom sveta in povsod oznanjevali veselo oznanilo o božjem kraljestvu. O tem lepo piše sv. Pavel do Rimljanov: Ali mar narodi niso slišali (sv. evangelija)? Gotovo, vsaj je po celem svetu šel njih glas in do pokrajin zemlje njih besede. (Rim. 10, 18.) Tudi nam in našim prednikom, preljubi! se je Jezus, razglasil po svojih apostolih in njih naslednikih. Zato je današnji praznik posebno vesel tudi za nas, ki smo od poganskih pradedov prišli k spoznanju resnice.

Kaj pa bo s tistimi, katerim se Jezus ni razglasil ne po svetih kraljih, ne po apostolih, katerim se evangelij nikoli ni oznanjeval? Kako morejo ti v Njega verovati, če ga ne poznajo, če se jim ni razglasil? — Brez vere pa ni mogoče dopasti Bogu? Kaj bo tedaj s temi?

Če je kje na zemlji kako ljudstvo bilo, ali je še, da ni nikoli slišalo o pravem Bogu; ali bo imelo kaj sodbe zavoljo vere? Gotovo bodo tudi ti sojeni, sojeni po njih vesti, po naravnem spoznanju! Četudi taka ljudstva niso imela pravega spoznanja o Bogu, nekaj bi ga bila pa vendar mogla spoznati, po stvarjenju namreč in po glasu vesti. Zato piše sv. Pavel (Rimljanom I, 19—24.): Kar se o Bogu vedeti more, je znano med njimi, Bog jim je namreč razodel (po stvarjenih rečeh): njegova večna moč in božanstvo, tako, da nimajo izgovora. Zakaj, ko so bili spoznali Boga, ga vendar niso častili kot Boga!

Iz tega tedaj vidimo, da se je Bog razodel in razglasil ne le Judom, ampak tudi nevernikom, nekaterim več, nekaterim manj; brez razsvetljenja pa ni pustil nobenega naroda in zato ne bodo imeli izgovora.

II. Kako pa je z nami v tej zadevi? Mi smo pač neizrečeno srečni, ker se nam je Bog popolnoma razglasil in razodel. Nam se njegova božja moč in veličanstvo še vedno razodeva in oznanjuje, medtem, ko toliko ljudstev sedi še v temi in smrtni senci.

Zato nas današnji praznik opominja na trojno dolžnost:

1. da se zahvalimo Bogu za dar vere, da je nam razglasil in da nam še vedno razglasuje po svojih namestnikih svojo božjo voljo in naš večni poklic.

2. na našo veliko odgovornost, da smo dolžni po veri tudi stanovitno živeti, ker bo odgovor toliko težji za nas, ki smo rojeni in izrejeni v pravi veri, če po tej ne živimo. Jezus pravi: Ko bi ne bil prišel in jih učil, bi ne imeli greha, tako so

pa brez izgovora. In zopet: Gorje tebi Korazain, gorje tebi Betzajda: zakaj, ko bi se bili v Tiru in Sidonu godili čudeži, kateri so se pri vas godili, bi se bili zdavnaj pokorili v pepelu (Mat. 11, 21.).

3. na to, da smo dolžni po svojih močeh delati za razširjanje sv. vere. Ako smo Bogu hvaležni za dar sv. vere, moramo to srečo privoščiti tudi drugim in kolikor nam je mogoče skrbeti, da tudi drugi pridejo k spoznanju resnice. — Nikdar ne bom verjel, da ima kdo trdno vero, če nič ne stori za razširjanje sv. vere.

V ta namen ni zadosti, da samo molimo za izpreobrnjenje nevernikov in razkolnikov, ampak moramo tudi podpirati misijonarje, ki hodijo v tuje, daljne dežele, da nosijo poganom sporočilo o božjem kraljestvu. Kakšno plačilo nas tam čaka, če smo z majhno miloščino eni ali več dušam pomagali v nebesa. Kakšno veselje nas bo tam navdajalo, če nam bodo nasproti prišle tiste duše, ki smo jih rešili na ta način pogubljenja. Za razširjanje sv. vere je ustanovljenih več bratovščin, ki imajo namen podpirati misijonarje, n. pr.: Bratovščina ali dejanje sv. Detinstva. Udje, večinoma otroci, plačujejo po 4 vinarje na mesec, in iz teh doneskov se podpirajo misijonarji, ki pobirajo zavržene otroke, jih krščujejo, ali tudi odkupujejo in izrejajo za dobre kristjane. — Na današnji praznik pa je od škofije zapovedano, da se pobira za razne misijone in misijonarje. Darujte kaj v ta namen, da se tako dejansko hvaležne izkažete za dar sv. vere.

Preljubi! Današnji praznik je podoben Božiču in so se kedaj tudi na današnji praznik brale po tri sv. maše. Ko o Božiču obhajamo spomin, da se je Jezus pokazal Judom, nas današnji praznik uči, da se je razodel tudi nevernikom. Tako je današnji praznik — Božič za nas, ki smo potomci poganov.

Zato je dolžnost naša, da posebno danes zahvaljujemo Boga za velik dar sv. vere; da pa po tej veri tudi stanovitno živimo. Nadalje je dolžnost naša, da molimo za izpreobrnjenje nevernikov in krivovercev, posebno pa, da tudi po svoje podpiramo misijone in misijonarje. S tem šele pokažemo, da nam resnica, kadar molimo: Pridi k nam tvoje kraljestvo. Amen. *Jan. Ažman.*

2. Darujmo Jezusu svoj razum, svojo voljo, svoje trpljenje.

Odprli so svoje zaklade ter darovali zlata, kadila in mire. Mat. 2, 11.

„Kralji iz Tarza in otoki mu bodo dajali daril; kralji iz Arabije in Sabe bodo prinesli darov; in molili ga bodo vsi kralji zemlje.“ (Ps. 71, 10.) To prerokovanje Davidovo o prihodnjem Odrešeniku se ni izpolnilo v sv. noči, ko je stopil Sin božji na svet kot človek, marveč spolnjuje se današnji praznik. Tedaj so ga prišli počastit le ubogi, revni pastirci, a danes kako veličasten sprevod se bliža ubogemu betlehenskemu hlevu! Na čilih arabskih konjih jezdiyo imenitni možje v dragoceni opravi; pripovedka pravi, da so bili kralji; iz sv. pisma se da le toliko posneti, da so bili imenitnega rodu in učenjaki. To kaže tudi mnogobrojno spremstvo, res, skoro dobesedno so se uresničile besede Izaija preroka: „Povodenj kamel te bo zagrnila, dromedarji iz Madijane in Efe.“ Tuja jim je govorica in tudi izraz obraza kaže, da niso izraelskega rodu. Res, prišli so daleč, daleč od vzhoda, po mislih nekaterih razlagalcev sv. pisma celo iz Perzije. In kaj so prišli iskat ti imenitni možje le sem v Betlehem? „Kje je novorojeni kralj Judov,“ so vprašali kralja Heroda in ko so jim na kraljevo povelje odgovorili pismarji iz sv. knjig, da v Betlehemu, so se takoj podali na pot. Vodila jih je zvezda, ki se slednjič ustavi zunaj Betlehema nad revnim hlevom. Hitro gredo notri, veseli, da so dosegli cilj in konec dolge poti, ponižno molijo nebeškó Dete, je počaste kot svojega kralja in Odrešenika. A niso prišli praznih rok; zlata, kadila in mire položijo Jezusu k nogam. Pomenljivi so ti darovi in nebeško Dete jih je vzprejelo milostno ter za to blagoslovilo tri modre. Sad tega blagoslova se nam kaže takoj v tem, da jih je angel Gospodov po noči opomnil, naj se vrnejo po drugi poti nazaj v domovino; sad blagoslova Jezusovega se kaže tudi v daljnem življenju treh modrih: postali so kristjani, mučeniki, svetniki. Kaj ne, dragi v Gospodu, da bi si tudi mi radi naklonili tako obilen blagoslov božji? Gotovo, saj poje naš pesnik, „da je prazno delo brez blagoslova z nebes.“ Potem pa moramo tudi mi položiti danes pred Dete Jezusa svoje darove: Zlato svojega razuma, kadilo svoje volje, miro svojega trpljenja. Storimo to prav

iz srca in prepričani smemo biti, da bo blagoslov božji v letu, katero smo ravno dobro pričeli, obilo rosil na nas, naše hiše, naša dela, naša opravila.

I. Kar je med rudninami zlato, kar med cveticami vrtnica, med pticami orel, kar med živalmi lev, to je med človeškimi zmožnostmi razum. Dragocen, kakor rumeno zlato, diven kakor bujno razcvela vrtnica, mogočen kakor orel, ki se dviguje ponosito v sinje višave proti solncu, krepak in močan, kakor kralj zveri je človeški razum. Razum namreč je tista moč in zmožnost naše duše, s katero spoznavamo stvari, ki nas obdajajo. Pa ne spoznavamo jih samo kar po vrhu; oči našega razuma vidijo več kakor naše telesne oči. Razum odgovarja na vprašanja: odkod? zakaj? čemu? kako? Razum človeški se takorekoč polaplja v notranjo naravo stvari, kakor zlato, ki je najtežja kovina, teži na globoko. Razum naš se pa tudi dviguje nad solnce, nad zvezde, nad nebesni obok k samemu Bogu. Le po svojem razumu spoznava človek Boga, najvišje bitje, svojega Stvarnika. A razum naš, dasi tako močan in dragocen, je vendar tudi slab, omejen. Že premnogih pozemskih stvari ne spoznava natanko, marsikaj mu ostane uganka, prikrito, nerešeno. A kaj naj porečemo, če se loti naš razum Boga in božjih stvari? Da, tu mora biti res zadovoljen z drobtinicami. Tukaj se mora razum klanjati v živi, ponižni, trdni veri. In to bodi naše prvo darilo, predragi v Gospodu; nebeškemu Detetu poklonimo na današnji dan naš razum pred Bogom. Ali pa ni za človeka to poniževalno, da ukloni svoj razum, da verjame, česar ne vidi, da verjame samo na besedo koga drugega? Dandanes vsaj se trdi vsepovsod, da to ni človeka dostojno; da si razum in vera, veda in vera nasprotujeta. Ali je to res? Kratkot malo ni res. Čujte, saj moramo tudi v vsakdanjem življenju verjeti več kakor vemo, in verjeti ljudem, ki so podvrženi zmoti, včasih pa so celo hudomušni, hudobni, zapeljivi. Če bi drug drugemu ne verjeli, potem sploh obstati ne bomo mogli. Če bomo hoteli za vsako žemljo od peka pobotnico, da jo je res izročil dekli, kam pa pridemo? Ali bo to še življenje? Pa ali veš, da je tisti podpis res podpis tega in tega? Ga pa dam uradno potrditi! Ali je pa podpis uradnika pravi? Glejte, prijatelji v Gospodu, v take smešnosti zaidemo, če ne bi hoteli verjeti drug drugemu. Dobro. A če verujemo in moramo verovati zmotljivim in goljufivim ljudem, zakaj ne bi verjeli Bogu,

ki ne more ne goljufati, ne goljufan biti? Zakaj ne? Saj ni to sramotno, če kaj verujemo, kar je nad našim razumom, kar ga presega; da, bilo bi sramotno verovati kar je proti razumu, kar je neumno, a še nihče nikdar ni dokazal, da bi bila samo ena resnica naše sv. vere neumna, zdravi pameti nasprotna, še nihče! Častno celo je za nas, če se smemo s svojim razumom dvigati do božjih stvari. Glejte, prav navaden primer to pojasni: recimo, da bi si kak grof ali knez izvolil za družico življenja meščansko hčer, ali bo to za njo sramotno? Noben pameten človek ne bo trdil tega! Pa obrnite to primero na razmerje našega razuma do božjih stvari, pa morate priznati, da je za nas celo čast, da prodira naš um, seveda le po malem, v Boga samega. Tako so sodili tudi trije modri z Jutrovega. Dasi visoko in globoko učeni možje, so vendar uklonili svoj razum v dar Gospodu, ker verovali so, da je to slabotno, revno, zapuščeno Dete Bog-Gospod-Kralj-Stvarnik-Odrešenik. Glejte, prava temeljita, vsestranska izobrazba duha ne vodi od Boga, ampak k Bogu; a polovičarska, površna, enostranska omika ta seveda čuti potrebo udrihati po veri, ker take vrste ljudem je vera ovira brezbožnega, samopašnega življenja. Zgodilo se je že pogosto, da so silno izobraženi možje prišli ob vero po sprijenosti srca, a pravtako pogosto jih je potem skupno z milostjo božjo dovedla na pravo pot razumnost naše sv. vere. Zato pa, predragi v Gospodu, ne bodimo ošabni in prevzetni na svoj razum in bistro pamet, če nam je Bog dal več, kot komu drugemu, ne, marveč ponižno se sklonimo in pokleknimo v živi in otroško prisrčni veri danes pred božjim Detetom. Česar ne vidijo naše telesne oči, moči in slave, mogočnosti in modrosti, to gledamo z očmi vere. Zlato razuma svojega položimo danes pred Gospoda in kličimo: „Verujem, verujem, kar si ti o Bog razodel, kar je Jezus Kristus učil, kar so apostoli oznanjevali, kar nam sv. rimsko-katoliška Cerkev zapoveduje verovati. Gospod, sprejmi dar mojega razuma, sprejmi moje vero.“

II. Kaj bi pomagalo strelcu, da ima še tako ostre pušice, če pa nima loka! Kaj bi bil človek, obdarjen še s takim velikim umom, če bi ne imel proste volje! Prosta volja, ta predvsem loči človeka od živali. Volja vodi razum človeka, ona mu odkazuje pota, na katera naj se obrača. Volja je kraljica našega dušnega življenja in kakršna je volja, tak je človek; tako rabi svoj razum, dobro ali slabo, kamor se je bila nagnila volja. Zato je pa greh

predvsem v volji. Če spozna moj razum še tako grešne stvari, dokler ne pritrdi volja, tako dolgo ni greha, dokler ni dopadenja, nismo žalili Boga. V volji torej je res naše kraljestvo. Kar si volja izbere, to ima. Če se je odločila za dobro, je človek dober, Bogu všečen, živi v njegovi milosti, je njegov otrok, dedič njegovega kraljestva, ima pravico do nebes. Vsega tega nima, če se je volja odločila za slabo. Kako so rabili voljo trije modri? Pogledajmo! Prikaže se jim pri nočnem opazovanju neba nenavadna krasna zvezda. Spomnijo se starega prerokovanja, katero so Izraelci za časa babilonske in perzijanske sužnosti zanesli na vzhod, ki se glasi: „Zvezda izhaja iz Jakopa in žezlo se vzdiguje iz Izraela.“ (Num. 24, 17.) In takoj se jim porodi misel: „Ta lepa zvezda pomeni prihod Zveličarja.“ Notranji glas jim veli na pot, iskat tega novorojenega Odrešenika in se mu poklonit. To jim pravi razum, to jim govori pamet. A volja? Hipno so pripravljene iti če treba, do konca sveta, da le najdejo Zveličarja. To je moč volje, dragi v Gospodu, ki preмага strah pred vsemi težavami, prežene vse dvome in pomisleke ter hoče iskati Boga in nič drugega. Preden so še položili kadila pred božje Dete, že davno prej so darovali svojo voljo. Tudi nas, predragi v Gospodu, je volja služiti Bogu, gotovo. Začnimo torej v novem letu znova služiti Bogu s tem, da mu posvetimo današnji praznik svojo voljo rekoč: „Glej nas Gospod svoje služabnike, ki si nas ustvaril za to, da Te častimo. To hočemo storiti, danes ti to znova obljubimo. Le tebi hočemo služiti! Tu imaš našo voljo, naše srce. K slabemu je nagnjena ta volja, a ti jo nagni s svojo milostjo, k dobremu. In dasi bo morda zopet naše meso poželelo slabo, dasi bo svet skušal nas zapeljati; glej Gospod našo voljo, ki hoče služiti le tebi, in nikomur drugemu ne.“ Tako darujmo Bogu svojo voljo in večkrat pošljimo oblake dima takega kadila pred prestol božji in prepričani bodimo, da se bo nad nas iz nebes razlivalo usmiljenje božje. Neskončno modri Bog dobro ve, da smo slabi, in zato podpira vsakega s svojo obilno milostjo, ki ima resno voljo služiti mu. Sami se varujmo greha in priložnosti ter pogosto darujmo Bogu svojo voljo, svoje srce in potem bomo kakor trije modri dobili v obilici blagoslova z nebes za uspešno vojskovanje in krščansko življenje.

III. „S solzamj bom močil svoje ležišče,“ tako peva kraljevi pevec David in ne po krivici. Vsakdo naj le malo pomisli: ali je poteklo njegovo življenje res brez solze bridkosti in žalosti?

Kdo se upa trditi, da je? Ni ga pod božjim solncem človeka, ki ne bi bil kdaj v življenju pretakal solza, ki ne bi bil jedel svojega kruha s solzami pomešanega. Kvečjemu brezskrbna, nedolžna mladina, ki ne pozna resnosti življenja, ta ni okusila, kaj se pravi živeti v dolini solz. Vse te razne nesreče in nezgode bodisi na blagu, na dobrem imenu, na premoženju, na zdravju, na duši, na telesu imenujejo posvetnjaki udarce nemile usode. A mi verni kristjani imamo zanje drugo, lepše ime: križ. Posvetnjak zre v svet z nekako jezo in zaničevanjem, srdom in žalostjo, ker te usode ne more ustaviti, ne more odvrniti. Ne tako kristjan. Mirno zre v temno bodočnost, naj mu prinese karkoli, saj je prepričan, da mu te križe pošilja neskončno ljubeznivi in modri nebeški Oče; vdano prenaša v sedanjosti svoj križ, a z veseljem gleda v minole dni; polne trpljenja, a minuli so. In kaj daje kristjanu moč, da tako junaško nosi svoj križ? Že davno je postalo njegovo srce oltar in na tem oltarju daruje dannadan svoje trpljenje Bogu. Zavoljo Boga in z Bogom nosi svoje križe, misel na Boga stori mu jih lahke. Ali je bila mar dolga pot iz Perzije v Betlehem za tri modre samo v zabavo? Kaj še! Tiste dni je bilo potovanje mnogo bolj težavno, mnogo bolj nevarno. A modri se podajo neustrašeno na pot. Tudi jim ni mar zbadanja raznih ljudi, češ, po čemu tako daleč v negotovost. Hladen in oduren sprejem na dvoru kralja Heroda je bil zanje tudi huda poskušnja, velika težava. A vse te težave so premagali in kako? V mislih so imeli vedno svoj namen in konec, videti Zveličarja. In ta misel jim je dajala moči v težavah, darovali so vse to trpljenje Odrešeniku. Glejte, dragi v Gospodu, to je tudi za nas edina pot, da si olajšamo svoje križe. Imejmo vedno pred očmi, da so ti križi za nas to, kar je za zlato ogenj. „Zlato se poskuša v ognju, ljubčki božji pa v ognju trpljenja,“ pravi sv. pismo. Ta preskušnja naj pokaže, smo li vredni postati Kristusu enaki in podobni v slavi in časti. Ako smo mu postali podobni v trpljenju in križu, smemo se trdno zanašati, da mu postanemo podobni v poveličanju. Kako tolažilno je to za nas, in kako nas spodbuja, da svoje križe položimo danes pred božje Dete. Darujmo mu grenko miro svojega trpljenja, recimo: „O Gospod ti si mi naložil ta križ, tebi v čast ga hočem nositi, tebi ga posvetim, tebi ga darujem.“ In Bog, ki ne prezira in ne zametava ponižnega, potrtega in skesanega srca, bo uprl na nas svoj milostni pogled, ter pristopil k nam in nam pomagal

nositi križ, saj smo ga darovali njemu. Če smo tako Bogu darovali svoje križe in težave, smo izpolnili, kar veleva Kristus tako prijazno: „Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obloženi, in jaz vas bom poživil, in našli boste mir in pokoj svojim dušam.“ In čim večkrat bomo na oltarju svojega srca tako Bogu darovali križe, tembolj se bo nad nami razlival Gospodov mir, in mogli bomo klicati z Davidom: „Ne bomo se bali, ako bi se tudi gibala zemlja, in se gore prestavljale v sredo morja.“ (Ps. 45, 3.)

Tako, dragi v Gospodu, tudi mi smo odprli svoje zaklade in darovali danes Zveličarju zlato razuma, kadilo volje in miro trpljenja. Naj nam ne bo žal za to, kar smo mu podarili; ker podarili in posodili smo dobremu Gospodu, pri katerem je obrestna mera jako visoka. Ponižnost razuma bo poplačal s tem, da bo naš razum vedno bolj razumeval božje stvari, zato, ker smo mu darovali svojo voljo, nam bo zvest pomočnik v boju zoper greh in daritev križev nam prinese srčnega miru. „In vrnili so se po drugi poti domov,“ pravi evangelij o modrih. To, predragi v Gospodu, naj se reče tudi o nas. Po drugi poti hodimo proti nebeškemu domu, kakor smo hodili kot zapeljani otroci teme, namreč po potu vere, kesanja in trpljenja. Amen.

Fr. S. Watzl.

Prva nedelja po svetih treh kraljih.

Napačna ljubezen staršev do otrok.

In so šli dan hodá in so ga iskali med sorodniki in znanci. Luk. 2, 44.

Kako poučen je današnji sveti evangelij za otroke in starše, za mladino vsakršne starosti in za vzgojitelje sploh!

Dvanajstletni Jezus zaostane v Jeruzalemu. Kolika skrb in žalost za materino srce Marijino in rednika sv. Jožefa! „In so šli dan hodá in so ga iskali med sorodniki in znanci.“ Svojo veliko skrb in žalost razodene Marija najdenemu Jezusu v templju rekoč: „Sin, kaj si nama tako storil? Glej, tvoj oče in jaz sva te z žalostjo iskala.“ Ta skrbljivost in žalost razodeva prvo ljubezen Marije in sv. Jožefa do Jezusa. In v tem bi ju morali posnemati vsi krščanski starši; imeti bi morali veliko ljubezen do svojih otrok, ki se kaže v skrbi in žalosti, če slutijo ali spoznajo, da so njihovi

otroci na krivem potu, da se izgubljajo, ne sicer po templjih nove zaveze, ampak po takih krajih, kjer je v nevarnosti njih časna in večna sreča.

A žalibog, da je toliko napačne ljubezni med starši in vzgojitelji, ljubezni brez krščanske modrosti, brez strahu božjega, brez prave resnobe in vernega pogleda v prihodnost, tudi tisto, ki je nikdar ne bo konca. Tako napačno ljubezen vam pokažem in popišem v naslednjem v svarilo in v prid krščanskim družinam. V ta namen pogledjmo: a) kako ravna napačna ljubezen, b) kaj škoduje napačna ljubezen staršev do otrok.

Očaka Jakoba je skrbelo, kaj počno njegovi starejši sinovi na paši, zato je poslal za njimi mlajšega Jožefa, rekoč: „Idi in poglej, ali je vse prav pri tvojih bratih in pri živini, in pridi mi povedat, kaj se godi.“ (I. Moz. 37, 14) Glejte, oče Jakob se je bal, da ne bi bilo kaj napačnega na paši, in ker ni mogel sam iti, poslal je Jožefa v oddaljeno dolino pogledat za brati.

I. V tej skrbljivosti mu mnogi starši niso kar nič podobni.

1. Njihova napačna ljubezen prezira, kar je slabega na lastnih otrocih, in to zato, ker je slepa, gluha, mutasta, kruljeva in hroma.

Pravim, slepa je taka nebrižna ljubezen. „Oči imajo, pa ne vidijo,“ pravi sveto pismo. (Ps. 113, 5) Neprava ljubezen zaslepi oči toliko očetom in materam, da bi se mogla tudi nanje obrniti tožba Izaija preroka nad slabim izpolnovanjem božje postave med Izraelci: „Njegovi čuvaji so vsi slepi, vsi nič ne vedo.“ (56, 10.) Marsikateri starši vidijo na drugih otrocih brž kako napako ter jo ostro obsodijo, toda na svojih lastnih otrocih navadno ne zapazijo ničesar hudobnega. Sin lahko ponočuje, kakor hoče, se klati okrog z izprijenimi tovariši, nadleguje nedolžnost, a starši so slepi, ne vidijo nič. Hči si sme omišljati vsakovrstno novošegno navlako, more imeti pregrešno zvezo, njeni starši pa so slepi, ne vidijo nič napačnega na vsem tem, druge otroke pa bodo precej videli, kje so in kakšni so, zlasti iz tistih hiš, s katerimi so morda skregani.

Napačna ljubezen staršev je tudi gluha. Spet pravi sveto pismo: „Ušesa imajo, pa ne slišijo.“ Zgodi se, da kak dober vaščan ali skrben dušni pastir opomni starše, rekoč: „Vaš sin, vaša hči hodita po pogubnih potih. Tam na tistem plesu sta bila, pa z onega žeganja, s tiste veselice sta z drugimi hodila pozno

proti domu; treba bo nanju bolj paziti.“ Toda oče in mati ne verjameta, dà, celo jezita se nad onimi, ki so ju tako opozorili prijazno in dobro misleč, morda jih še prešerno zavrmeta.

Napačna ljubezen je tudi mutasta. „Usta imajo, pa ne govore.“ Nahajajo se starši, kateri dobro vedo, da so njihovi otroci hudobni, da dero proti pogubi, prepričani so sami, da sinovi in hčere ponočujejo in vasujejo, znano jim je, kako pijančujejo in zapravljajo, poznajo njih kljubovalnost in pohujšljivost, toda napačna ljubezen jim zapira usta, da molče, ali da vsaj dovolj ostro ne nastopijo. Pa Bog vas opominja zaradi vašega otroka po preroku: „Nikdar ne molčite k njegovi hudobiji!“ (Jer. 51. 6.)

Tudi kruljeva in hroma je napačna ljubezen staršev do otrok. Saj noče storiti nobenega koraka, da bi poiskala ter vrnila na pravo pot izgubljenega sina, izgubljeno hčer. Pastir, zapazivši, da je zašla ovca ali govedo, gre brž za njo ter jo išče. Dobri Pastir Jezus Kristus je povedal znano priliko o izgubljeni ovci, ki jo hiti iskat skrbni pastir in „gre za izgubljeno, dokler je ne najde.“ (Luk. 15, 4.) Slabi starši pa se ne vzdignejo za sinom ali hčerjo, akoravno vedo, da nista v pravi družini, da sta marveč na nevarnih krajih. Živinče, ko bi bilo ušlo, bi bili šli že davno iskat, a zaradi sina ali hčere gredo brezskrbno spat. Za Jezusa se pač ni bilo bati, da bi bil v slabi družini, pa Marija in sveti Jožef gresta dan hodá, dokler ga ne najdeta.

Napačna ljubezen tudi roke ne dvigne nad svojim otrokom, da bi kaznovale grehe in napake. Duh božji pa staršem naravnost zapoveduje, prijeti za šibo. „Komur se šibe škoda zdi, sovraži svojega sina; kdor ga pa ljubi, ga vedno strahuje.“ (Preg. 13, 24.) In spet: „Pripoguj njegov vrat v mladosti, in daj mu po hrbtu, dokler je še otrok, da kje ne bo trdovraten in ti ne verjame, kar bi ti bilo dušna bolečina.“ (Sir. 30, 12, 13.) Toda napačna ljubezen je premehka in se sama ničesar bolj ne boji, kakor palice, medtem pa ji trmoglavci zrastejo čez glavo in, ko jih hoče ukrotiti, jih več ni mogoče, ne zlepa, ne zgrda.

2. Napačna ljubezen precenjuje dobro na lastnih otrocih.

Otroci kažejo večkrat marsikatero lepe lastnosti: molijo radi, uče se pridno, mirno ubogajo, drže se najrajši doma itd. Prav je, da se prizna in zmerno pohvali, kar je dobrega, zlasti, za kar se je otrok trudil. Toda mnogi starši precenijo vse dobro na svojih

otročih, ker so preveč vanje zaverovani. Nespametno jih hvalisajo, kakor bi se jim hoteli prilizniti. Kar se najde količkaj dobrega na njih, raztrobi se okrog ter pokaže v najlepših barvah, češ, vsi naj mislijo, da v celi vasi, da v celi župniji ni boljših, pridnejših, modrejših, zglednejših otrok od naših. Vsak, kdor pride v hišo, mora o tem slišati, toliko, da je že kar naveličan. In radi povedo taki starši, kaj je dejal „naš“, kaj je rekla „naša“, kaj je vrlega naredil „naš“ pa „naša“. No, sveto pismo pa pravi: „V obilnem govorjenju se najde nespamet.“ (Prid. 5, 2.)

Taka in podobna je torej napačna, nespametna ljubezen nekaterih staršev do otrok: slabo izpregleda, dobro preceni. To ni ljubezen, kakor jo hoče Bog in kakršno ukazuje sv. vera; to je bolj naravna ljubezen.

II. Umevno je pač, da taka ljubezen ne more donesti blagoslova in koristi za srečno življenje, marveč je škodljiva 1. otrokom, 2. staršem, 3. človeški družbi.

1. Škodljiva je napačna ljubezen otrokom, ker taki otroci se spridijo. Otrokovo srce ima v svoji globočini dovolj slabih korenin in strupenega semena. Saj pravi sveto pismo: „Čut in misel človeškega srca sta nagnjena k hudemu od njegove mladosti.“ (I. Moz. 8, 21.) O koliko časa in truda treba, da starši zaduše tisti plevel, ki vedno sili na dan pri otrocih! Koliko treba moliti, čuti, opominjati, strahovati in kaznovati. Če pa otroka premehko vzgojé, kaj pride iz tega? Pokazalo se bo, da ste plevel lepo okopavali, pravo rastlino pa zanemarjali. Vzgojili ste otroka tako, da se ne bo nikdar naučil samega sebe prav spoznavati, tudi ne premagovati svojih strasti ter se zatajevati. Plevel v njegovi duši se okrepi dan na dan bolj ter začne razprostirati svoje bodeče razrastke na vse strani; zgodi se, kakor se bere že v I. Mozesovi knjigi, „da so vse misli srca vedno le v hudo obrnjene.“ (6, 6.) Tako se otroci polagoma spridijo, postanejo hinavski, jezoviti, trmoglavni, gospodovaljni. To je seme za poznejše zapeljivce, pijance, igravce, pretepače. Taki postanejo, kratko-rečeno, hudobni ljudje, kateri, kakor pravi sveto pismo, „po temnih potih hodijo, kateri se vesele, kadar kaj hudega store, in se nad najhujšimi rečmi radujejo, katerih pota so hudobna, in njih stopinje nepoštene.“ (Preg. 2, 13.—16.)

Kar pa je pri tem najžalostneje, je to, da so tako vzgojeni otroci v veliki nevarnosti, da se vekomaj ne pogube. „Kriva pot pelje k smrti,“ pravi Sv. Duh v knjigi pregovorov, (12, 28.)

Otroci, ki jih spridi napačna vzgoja ter slaba družčina še bolj pokvari, hodijo po krivih potih, ki peljejo v večno pogubljenje. Izjeme so redke; le posebna milost božja jih more rešiti pred peklenkim ognjem. Sveto pismo že naprej napoveduje, kako bodo enkrat jokali in zdihovali v peklu: „Mi tedaj smo zgrešili pot resnice. Utrudili smo se na potu hudobije in pogubljenja. Ne moremo pokazati nobenega znamenja čednosti, temveč v svoji hudobiji smo poginili. Tako grešniki govoré v peklu.“ (Modr. 5, 6.—14.)

Ko bi mogel pred vašimi očmi odpreti peklenko brezno, zagledali bi jih brez števila, kateri preklinjajo svoje starše zaradi njihove slabe vzgoje, ki jim je bila v večno pogubo.

2. Napačna ljubezen do otrok je tudi nesreča za starše. Otroci jim zagrene življenje. Ako imaš drevesce zasajeno, pa ga ne gojiš in ne obrezuješ, temveč ga pustiš divje in samoraslo rasti, kakor ravno hoče, ne boš imel kaj prida drevesa in žlahtnega sadja ne boš pridelal. Taka je tudi z otroci. Sv. pismo pravi: „Le gladi sina, in on te bo imel v strahu; le igraj se z njim, in žalil te bo. Nikar se z njim ne smejaj, da ne boš žaloval, in da nazadnje tvoji zobje ne dobe skomin. Ne prepuščaj ga v mladosti njegovim volji.“ (Sir. 30, 9.—11.) Taki otroci postanejo križ in bič svojim staršem. Ne le, da nočejo ubogati, tudi nobene ljubezni do staršev nimajo taki otroci, samoljubni, svojeglavni in brezbožni so. Staršem tekò solzé, toda prepozno.

Taki popačeni otroci otežé staršem tudi smrt. Kako bolestno je za očeta in mater v zadnji uri, ako zlobni otroci stojé okrog njih smrtne postelje ter si mora ta svet zapuščajoči roditelj očitati: „Jaz sam sem največ kriv, da so moji otroci tako malopridni. Ko bi bil bolje čul in molil, resnobnejše opominjal, ostreje kaznoval, ne bilo bi prišlo tako daleč. Toda jaz sem bil preveč zanikern in nepazljiv. Sedaj spoznam, kako resnična je beseda: „S čimer kdo greši, s tem je tudi pokorjen.“ (Modr. 11, 17.) Kako jih mora strašiti božja sodba pred tistim, ki je rekel: „Kdor ljubi sina ali hčer bolj ko mene, ni mene vreden.“ (Mat. 10, 37.)

3. Samo po sebi je tudi umevno, da slabo vzgojen otrok ni kaj prida za človeštvo sploh in za Cerkev in državo posebej, ampak je človeški družbi škodljiv.

„Vsak človek, pa naj bo še tako neznan, je kvas, ki se pomeša med svoje sovrstnike ter jih poboljša ali pohujša, kakor je

sam dober ali hudoben. Da je pa dober ali hudoben, je odvisno od staršev. Zato delijo starši s svojo otroško vzgojo blagoslov ali prekletstvo vsemu človeškemu rodu.“ (Tako se bere v Mohorski knjigi: Sveta družina iz leta 1906., str. 188, katero knjigo vam novič priporočim, da jo marljivo prebirajte.)

Hudoben sin s svojim slabim zgledom pohujšuje druge, s svojim brezbožnim govorjenjem jih vabi v greh, uči jih zanemarjati božjo službo in sv. zakramente, božje in cerkvene zapovedi prelamljati, zaničevati svetke in petke. Za dobro katoliško časopisje mu ni mar, prebira in podpira rajši proticerkvene časnike, katoliških mož ne gre volit, ampak nobenih ali pa nasprotnike slovenskega katoliškega ljudstva. Ker je svobodomiseln, drži z verskimi nasprotniki.

Slabo vzgojena hči je v spotiko drugim. V cerkev se hodi bolj skazovat, kakor molit, sv. zakramente prejema mlačno, Marijina družba je ne veseli, kvečjemu zaradi lepšega bi bila v nji. Časnik „Bogoljub“ kmalu pregleda, če ga sploh ima, ljubše so ji razne malovredne povesti. Kako se omoži, ne bom razkladal, ampak redko je dobra mati in gospodinja, ker se ni tega naučila ne od svoje matere, ne iz dobrih poučnih knjig. In tako človeška družba večkrat od roda do roda ne dobiva dobrih ljudi, sv. Cerkev ne zavednih katoličanov. Vendar pa se morejo razmere po državi, po deželi, po župniji zboljšati edinole, če bodo posamezne družine boljše. Zato je tako pomenljivo vprašanje, ki ga je stavil stari Tobija Rafaelu, ko se je bil ponudil njegovemu sinu za spremljevalca: „Prosim te, povej mi, iz katere hiše, ali iz katerega rodu si ti?“ (Tob 5, 16.)

Ljubi krščanski starši! Razvideli ste danes lahko, kakšna je napačna ljubezen do otrok in kako grenak sad obrodi otrokom, staršem in človeški družbi sploh. Glejte torej, da ne boste na svojih otrocih malomarno prezirali, kar je slabega in ne precenjevali, kar je dobrega na njih. Imejte pravo ljubezen do njih in vzgajajte jih krščansko. Sv. Janez Zlatoust pravi: „Kdor je nemaren v vzgoji, ta nima pričakovati odpuščanja pri Bogu.“ Skrbno pazite nanje, dokler so doma. Kadar pa jih mislite dati v kako mesto v rokodelski ali obrtni pouk, pa poprej izkusite poizvedeti, ali je dotična družina krščanska, ali je mojster katoliški mož, ki ne trpi brezverstva in pohujšljivih pomočnikov pri hiši. Ko bi vam brezvestni zapeljivci odtujili katoliški Cerkvi ter spravili v kako socialdemokratično društvo otroka, ki ste ga vi

in dušni pastir doma versko in domoljubno vzgajali, bila bi to pač za otroka in za vas največja nesreča. In te vas obvaruj pomoč in zgled najsvetejših oseb v sv. Družini! Amen.

Val. Bernik.

Druga nedelja po svetih treh kraljih.

(Praznik presv. imena Jezusovega.)

Vsemogočna moč Jezusovega imena.

Zato ga je tudi Bog povišal in mu dal ime, katero je čez vsa imena.

Filipj. 2. 9.

Ob času preseljevanja narodov, l. 452. po Kr., je udrl hunski kralj Atila, imenovan šiba božja, s svojimi divjimi krdeli v krasno Italijo. Kako so se ga bali vsi narodi, to nam naznanja zgodovinopisec, ko pravi, da sta se stresla v svojih temeljih Carigrad in Rim, če je udaril Atila z mečem ob zemljo. To pa vé zgodovina in nam z žalostjo pripoveduje o njem, da je zapuščal za seboj po vseh potih razvaline in stisko. Razdejavi cvetoča mesta n. pr. starodavni in za nas Slovence velevažni Oglej, Pavijo in Milan, se je bližal središču krščanstva, rimskemu mestu. Vse je trepetalo pred njim v strahu in obupnosti, nihče se mu ni upal ustavljati. Že je bil pred mestom Rimom. 500.000 divjih vojakov je bilo vsak trenotek pripravljenih izpolniti povelje svojega grozovitega poveljnika, da udero v mesto, da v njem plenijo in moré, da vse poteptajo in porušijo. Tedaj mu gre naproti v hunski tabor z malim spremstvom duhovnikov brez vsakega orožja častitljiv starček, s pastirsko palico v roki in s trojno mitro na glavi, papež Leon Veliki. Neustrašen stopi pred Atilo in mu zažuga v božjem imenu, da ga bo zadela božja kazen, ako ne prizanese rimskemu mestu. Česar niso dosegli mogočni vladarji z orožjem, to je dosegel Kristusov namestnik s samo besedo: Atila se je hitro umaknil s svojimi divjimi četami.

Kdo bi se ne čudil, da je imela toliko moč beseda Kristusovega namestnika, da se je ustrašil krvoločni tiger krotkega jagnjeta? Toda kaj je to v primeri z močjo božjo, ki se razodeva v presvetem imenu Jezus, čegar namestnik je bil Leon Veliki, v samem imenu onega božjega jagnjeta, o katerem so govorili preroki, katero ime je razodel Bog prečisti devici po svojem nadangelju. O tem imenu piše sv. apostol Pavel: *V imenu Jezusovem se pripogne vsako koleno teh, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo.*

Ko obhajamo danes praznik tega presvetega imena, zato hočemo v njegovo čast premišljevati njegovo vsemogočno moč, da se prepričate, da je presveto ime Jezusovo 1. zmagoslavno v peklju, 2. na zemlji in 3. v nebesih. V tem presvetem imenu začenjam svoj govor.

1. *Dal mu je ime, katero je čez vsa imena*, ker zmaguje to ime najmočnejše, kar je v peklju. Kaj pa je najmočnejše v peklju? Satan, nasprotnik Boga in ljudi. Štiritisoč let je vzdihovalo človeštvo v njegovi oblasti, ko sta se mu izročila prva človeka po grehu. Tema je obdala človeški um in srce, resnica je zatemnela in čednost je skoraj izginila z zemeljskega površja. In tedaj se je zasvetilo nad zemljo, nad človeškim rodом presv. ime včlovečenega Boga kakor blagodejno, vse razsvetljajoče in oživljajoče solnce, ko je naznanil angel Gospodov Zveličarjevo ime. In peklerska oblast se je začela tresti in majati pred tem presvetim imenom: utihnili so malikovalski vedeži, rušili so se oltarji malikov. Zato se je dvigala zoper njega, ki je imel to presveto ime, da bi ga premagala. Umoriti je hotel njega, ki je imel to ime, hudobni kralj Herod. Prvi časi krščanstva nam spričujejo, koliko strašno preganjanje so trpeli vsi, ki so verovali in klicali to ime. Rimski cesar Dioklecijan je zaklical: „Le malo časa še in krščanskega imena ne bo več.“ Oj ti zaslepljeni vladar, ti nisi poznal moči Jezusovega imena! A videl si, da je dajalo to ime moč in srčnost nežnim otrokom, cvetočim mladeničem in devicam, krepkim možem in šibkim ženam in slabotnim starčkom vsakega stanu, da so darovali imetje in življenje v najhujših mukah, da so umirali kot junaki oklepajoči se vere v njega, kateremu je ime Jezus. Videl si, krvoločni cesar, kako je kri mučencev množila spoznavalce tega imena!

Že apostoli so se veselili, da so bili vredni preganjanje trpeti zavoljo Jezusovega imena. Ko so hoteli kristjani v Rimu rešiti svetega škofa Ignacija mučeniške smrti, tedaj jim je v navdušenosti za presveto ime pisal pismo, v katerem jih je prosil, da naj tega nikar ne storé, rekoč: „Vsaj nisem imel nikdar tako lepe prilike, da pridem k Bogu, kakor zdaj. Da le najdem Kristusa, ne bojim se ne ognja, ne križa, ne zveri, ne zdrobljenja kosti, ne razsekanja udov, ne vsega telesnega pokončanja, ne najhujših peklerskih muk. Žito sem Kristusovo, naj me zmeljejo zobje zverin, da bom čist kruh Kristusov!“

In ko sta ga raztrgala dva leva, se nista dotaknila njegovega srca, ker je bilo v njem zapisano Jezusovo ime.

Ko je zaukazal oblastnik Kvadrat svetemu škofu Polikarpu, naj prekolne Jezusovo ime, mu odgovori stoletni starček: „Že šestinosemdeset let (ne računajoč prvih mladostnih let) mu služim, in nikdar mi še ni storil kaj žalega. Kako bi naj preklinjal svojega Gospoda in Zveličarja?“ Ko so ga hoteli na grmadi pribiti h kolu, mu je dalo Jezusovo ime moč, da je zaklical rabljem: „Ne trudite se! Bog, kateri mi pomaga po svoji milosti, da voljno trpim goreči plamen, me bo tudi krepčal, da bom mirno stal v ognju, ne da bi pribili moje telo!“

Jezusovo ime je osrčevalo tisoče in tisoče mučencev, da so se utrudili rablji, da so se skr hale ostrine mečev in sekir. Vse mogoče muke je uporabljala in izmišljevala peklenska oblast, da bi uklenila človeštvo v svoj jarem in zbrisala v njem ljubezen do Jezusovega imena. A prav ta besnost je pomagala povelečevati presveto ime, ker je napolnjevala nebesa, ker je izpreminjala zemljo v rodovitna tla za božje kraljestvo.

Dà, upirala se je moč pekla zoper presvete ime, a brez uspeha, udati se je morala. Ves svet, ki je bil v oblasti hudobnega duha, je premagalo Jezusovo ime, in sicer svet, kjer je veljala grozovitost kot pravica in maščevanje kot sveta dolžnost; kjer je tekla kri v potokih, da si je pasla oči pri tem strašnem prizoru poživinjena množica; kjer se je upala ob belem dnevu prikazati razuzdana nesramnost; kjer so bila svetišča malikov jame vsake pregrehe, kjer je izginilo spoštovanje do čednosti; kjer je vladala strast brez meje, kjer so ukazovali močnejši brez postave, kjer so bili podložniki pokorni brez vesti, kjer je gospodovala sila brez pravice, kjer je bila obupnost brez tolažbe. In vse to je premagalo Jezusovo ime in je ustvarilo nov svet na razvalinah brezbožnega, nevernega sveta.

Tedaj se je zopet vzdignila peklenska oblast in je prepletala človeška srca z vezmi zmote, krivih ver, razkola in odpada. A tudi te vezi so se kmalu raztrgale in se morajo in so se morale umakniti veri, katero je prinesel na svet on, ki se imenuje Jezus. Izginiti morajo do takrat vse, ko bo odvzeta satanu vsa moč, katero še ima, in mu bo odkazana večna ječa. Premišlujte vso zgodovino Jezusove Cerkve, in spoznali boste, da se je morala peklenska oblast vselej ukloniti Jezusovemu imenu!

II. Kaj pa je najmočnejše na zemlji, kar premaga Jezusovo ime? To je človeška volja, človeško srce.

Odkar je zlorabil človek svojo prosto voljo in jedel prepovedani sad, od tedaj je nagnjena njegova volja k hudemu. „Ne dobro, kar hočem in želim, storim, ampak hudo, česar nočem,“ mora vsakdo priznati s svetim apostolom. Človeško srce se ni hotelo več vzdigovati k Bogu, k duhu vse popolnosti, temveč se je raje nagnilo k ničemurnosti in si napravljalo bogove po svojem nagnjenju. Prišel pa je na svet Gospod, kateremu je dal Bog ime, katero je čez vsa imena, in prisvojil si je srca. Pogledajte zmagovalca src v boju z brezbožnim svetom, kateri si je hotel osvojiti človeška srca. Preštej človek, preštej angel ono neizmerno množico junaških spričevalcev svete vere Jezusove, ki so potrpežljivo in celo veselega obličja pretrpeli za Jezusovo ime razne muke, bridkosti in poizkušnje, in sicer vsake starosti, vseh stanov in rodov! Spominjajte se samo, kakšno je bilo življenje nevernikov, potem pa poslušajte, kako piše sv. mučenec Justin: „Ti, ki so nekdam služili nasladnosti in razuzdanosti, se sedaj vesele samo čistega življenja; ti, ki so nekdam uganjali vraže, so se sedaj posvetili večnemu Bogu; ti, ki so nekdam nad vse ljubili denar in dobiček, dajo sedaj vse, prav vse, kar imajo, ubožcem; ti, ki so se nekdam med seboj sovražili, se med seboj ljubijo; dà, molijo za svoje sovražnike in hočejo pomiriti tiste, katere so preganjali s krivičnim sovraštvom.“ Odkod vse to? Odgovarja nam iz prvega časa krščanstva slavni Origen: „Delo Jezusa Kristusa se razodeva v vsem človeštvu“; kjerkoli se ustanovi krščanska občina, izpreobrnejo se njeni udje tisoč pregreh, povsodi se prikaže drugačno življenje. To se je godilo in se godi povsodi, kjer sprejmó vero v Jezusovo ime v svoje srce in po njej živé. Vprašam vas samo to: Kdo je dal v vseh stoletjih tisočim in tisočim blagim mladeničem in krepostnim devicam moč in srčnost, da so zaprli svoje srce vsemu svetnemu veselju, prijetnemu življenju, častem in imetju? Kdo jim je dal moč, da so se odtegnili svetnim vezem, in si izvolili vedno ubožstvo, devištvo in pokorščino? Presveto ime Jezus! Kdo vam daje in vam more dati moč in srčnost v boju za zveličanje vaše duše? Kdo vam daje zmago v izkušnjavah, tolažbo v trpljenju? Presveto ime tistega, ki nam govori: „Brez mene nič ne morete!“ Brez njegove milosti se ne morete zveličati. Seveda moramo tudi izpolniti njegovo prošnjo: „Daj mi svoje srce!“ Kdor daruje svoje

srce stvarnem, kdor se ne zmeni za Boga in njegovo ljubezen, v takem srcu seveda ne zmaguje Jezusovo ime. Kjer je pa dobra volja, tam podeli Jezusovo ime slabosti moč, mlačnosti gorečnost, in potem zmore vsakdo vse v njem, ki nas krepča.

Človeško srce je ustvarjeno za ljubezen. Nekaj mora imeti, kar ljubi. Če pa ne ljubi Boga in vsega, kar je božjega, tedaj ljubi v svojo pogubo. „Veliko morje je človeško srce,“ pravi sv. Avguštin, „na katerem se tepó valovi v vednem viharju, in katero se ne umiri prej, dokler ne najde miru v Jezusu in po Jezusu. In sv. Avguštin je zapisal te besede iz svoje lastne izkušnje, kakor nam sam pripoveduje. Oj, koliko se je boril, koliko je trpel v svojem srcu, preden je našel mir!

Pred svojim izpreobrnjenjem se je nekega večera izprehajal ob morskem obrežju v svoji domovini. Solnce je poljubovalo s svojimi poslednjimi žarki trepetajočo morsko gladino. Tedaj je bilo Avguštinovo srce še prepreženo z dvomi, zmoto in nasladnostjo, a razsvetljeno od božje milosti je goreče hrepenelo po čistem spoznanju božjih resnic. Hrepenече je upiral Avguštin svoj pogled na morje, čegar valovi so veličastno šumeli. In žalostno je zaklical: „O morje! o narava! ali si ti moj Bog? Ali moreš dati mir mojemu srcu?“ In zašumeli so valovi, kakor da bi mu odgovorili: „Quaere super nos, quaere super nos, non sumus Deus tuus!“ „Išči nad nami, išči nad nami, mi nismo tvoj Bog! Mi smo le njegove stvari in ne moremo dati tvojemu srcu miru; išči višje svojega Boga, višje ga išči!“

In solnce je zatonilo in tisoč svetlih zvezd je zablščalo na temnem, brezoblačnem nebu. Avguštin pogleda kvišku na bliščeče zvezde in zakliče: „Oj ve zvezde! ali ste vi moj Bog? Ali morete dati srcu mir?“ In zdelo se mu je, da so zašepetale jasne zvezde in da je prihajal od njih glas: „Me ne moremo dati miru tvoji duši; me nismo tvoj Bog! Išči višje nad nami!“ In iskal je višje in njegov pogled je obstal pri onih duhovih, ki stojé pred Bogom, in vprašal je: „Vi veliki duhovi! ali ste vi moj Bog? Ali morete podeliti mir mojemu srcu?“ A tudi od tamkaj je odmeval glas: „Mi nismo tvoj Bog; vsa duhovna velikost je le njegovo delo; mi ti ne moremo dati miru. Išči višje nad nami!“

In vedno višje se je dvigala njegova duša nad vse stvarstvo, do prestola božjega. Na njem zagleda njega, kateremu je ime Jezus, in nič več ne vpraša: „Ali si ti moj Bog?“ temveč se zgrudi na tla in moli svojega Boga in Zveličarja. In mir je zavladal v njegovem srcu, kakor se umiri morje po velikem viharju.

Dà, predragi! On, ki je nekdanj premagal to veliko srce, ki je dal mir duši tega velikega moža: Jezus sam more podeliti tudi našemu srcu svoj mir, ako ga ljubimo in mu služimo. Vsaj je on

kralj src, in kdor se mu noče sedaj udati kot Zveličarju, se mu bo moral ukloniti takrat, ko pride soditi žive in mrtve. Dà, Jezus je kralj src! To je moral podpisati v imenu vseh ljudi nevernik. Poglejte samo napis na križu na Kalvariji! Na vrhu križa je zapisano v treh poglavitnih jezikih tedanjega časa v imenu vsega človeštva: „Jezus, kralj!“ Veliki duhovniki niso hoteli gledati tega napisa, in so prosili Pilata, naj ga popravi. A Pilat jim odgovori: „Quod scripsi, scripsi! Kar sem pisal, sem pisal!“

Kako lahko si izbere naše srce Jezusa v ljubezni za svojega kralja! Ljubi na zemlji kar hočeš, tvoje srce ni nikdar zadovoljno, in večkrat je nehvaležnost plačilo tvoje ljubezni. Če pa daš svoje srce njemu, ki se imenuje Jezus, tedaj si vedno srečen. Nikdar te ne zapusti v življenju. Če ga ti zapustiš, te on išče; če ga žališ z grehom, te vendar še ljubi, če predrzno ne grešiš zoper njegovo milost. In ko umrješ: glej, vsi te zapuste, nočejo s teboj bivati na kraju, kjer je tvoje mrtvo telo. Samo on te še ljubi in ti poplača tvojo zvestobo. Ali ne bo to premagalo tvojega srca, in naj bi bilo trdo kot kamen, da tudi ti začenjaš ljubiti Boga, svojega Zveličarja, da ga nehaš žaliti z grehi? Vsaj je za njegovo ljubezen ustvarjeno tvoje srce, da je prerodi in ohrani zase, da zmaguje v njem njegovo presveto ime, kakor je zmagalo tudi v nebesih.

III. Ko je napolnjevala vse človeštvo stiska in bridkost, ko so vsa srca hrepenela po odrešenju, tedaj je stopil pred večnega Očeta v nebesih njegov ljubezni goreči sin in rekel: „Oče! Meni je ime Jezus, Odrešenik, Zveličar! Daj mi križ! Jaz bom na njem prevzel grehe vseh ljudi, jaz ti bom poplašal s svojo krvjo dolg, jaz jih bom odkupil in rešil večne pogube!“ In večni Oče je uslišal prošnjo svojega sina. In ko je Zveličar objel križ in pretil na njem svojo kri za vse ljudi, in zaklical, da se je stresalo peklenško brezdno in da so se razveselila nebesa in zemlja: „Dopolnjeno je!“ — tedaj je premagala ta ljubezen večnega Očeta, in rešen je bil človeški rod večnega pogubljenja.

Odkar je zapisano presveto ime na našem čelu, si osvoji v tem imenu vsaka dobra misel ljubezen Boga Očeta, in vsaka beseda, če jo izpregovorimo v Jezusovem imenu, in vsaka molitev, in vsako dobro delo v tem imenu ima neizmerno ceno pri Očetu v nebesih.

Če smo bili tako nesrečni, da smo z grehom zapravili božjo ljubezen, po Jezusovem imenu jo zopet prejmemo, po Jezusovem imenu zadobimo v zakramentu sv. pokore odpuščanje grehov.

Kaj hoče Jezus od nas vseh za toliko ljubezen? Samo to, kar nam je sam dal: Srce! Dajmo mu svoje srce! Kje je bolj varno, kakor pri njem, kateremu je ime Jezus? Vsaj je toliko ljudi, ki ga ne poznajo, — ali, ki ga sicer poznajo, pa ga ne ljubijo, ki se ne zmenijo za njegov nauk, ki zaničujejo njegove zapovedi, ki se ne brigajo za zveličalne pomočke, ki jih celo zlorabijo, ki mu kradejo srca z zapeljevanjem in pohujšanjem. Vsi ti ne vedo, čemu so na svetu, a enkrat bodo izvedeli, zakaj so pogubljeni. O, da bi se nihče tem ne pridružil! Pokažite, da poznate njega, kateremu je ime Jezus, sprejemajte ga večkrat vredno v svoje srce!

In ko molite vsak dan: „Posvečeno bodi tvoje ime!“ posvečujte njegovo ime vsak dan v vseh svojih mislih in željah, besedah in dejanjih. Jezusa si obljubil spoznavati pri svetem krstu v vsem svojem življenju; njegovo ime ti bo klical duhovnik ob tvoji smrtni uri. Zato bodi to presveto ime pravilo in vodilo tvojega življenja, zastava v vseh bojih, opora v bridkosti in žalosti. Potem bo tudi naša tolažba in sreča v smrti, in takrat bo iz našega srca prihajal zaupljivi klic: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ in v nebesih bomo slišali odgovor: „Na veke!“ Amen.

P. Klement Grampovčan.

Prva predpepelnična nedelja.

Delo v vinogradu Gospodovem.

Kaj stojite tukaj brez dela celi dan?
Mat. 20, 6.

„Kaj stojite tukaj brez dela celi dan?“ tako je vprašal gospodar v današnjem svetem evangeliju delavce, ki so brez dela stali na trgu še okoli enajste ure. Navsezgodaj je namreč že šel najemat delavcev v svoj vinograd, in jih je poslal na delo; ker pa je bilo teh še premalo, je šel zopet ob tretji, po naše ob deveti uri, na trg in videl druge stati brez dela; tudi te je najel in poslal na delo, ravnotako tudi tiste, ki jih je dobil ob šesti in deveti uri, t. j. po naše opoldne in ob tretji uri popoldne.

Slednjič je najel tudi delavce že proti večeru, t. j. ob enajsti, po naše ob peti uri popoldne, in tem najpoznejšim je rekel: „Kaj . . .“ Vsem vkupaj pa je ob koncu dneva splačal, po kolikor se je z njimi pogodil. Ta prilika je pač ena najlepših, kar nam

jih je povedal Jezus Kristus, ker nam jasno kaže, da smo mi vsi zavezani k delu v vinogradu Gospodovem od zgodnje mladosti do pozne starosti; ker kaj drugega naj pač pomenijo različne ure, v katerih je gospodar najemal delavce, kakor različne dobe našega življenja, namreč mlada leta, srednjo dobo in pa starost. Ako pa je gospodar, ki je Bog sam, ob različnem času poklicanim dal vsem enako plačilo, ne sledi iz tega, da je zadosti, ako človek začne šele v starosti delati v vinogradu Gospodovem, služiti Bogu, ker je Gospod le iz dobrote dal tistim, ki so zadnji prišli, enako plačilo, kar pa ni bil dolžan storiti. In kdo bi si upal trditi, da mora Gospod Bog ravnotako dati večno plačilo takim kristjanom, ki so do svojih starih dni živeli le za svet in se niso zmenili za vinograd Gospodov, namreč za službo bôžjo, kakor onim kristjanom, ki so od svoje mladosti že zvesto nosili jarem Gospodov?

Naša dolžnost je, celo svoje življenje delati v njegovem vinogradu, služiti Bogu, in sicer I. se mora ta naša služba začeti že v zgodnji mladosti in se nadaljevati v poznejših letih, II. da bomo v svoji srednji dobi življenja že daleč prišli z delom, t. j. da bomo utrjeni v dobrem; III. v starosti pa nam je skrbeti, da to delo srečno dovršimo.

I. Rekel sem, da moramo začeti z delom v vinogradu Gospodovem že v zgodnji mladosti, precej ko pridemo k pameti. To nam že tudi lastna pamet pové. Kaj pravite ali bi bili vi zadovoljni z delavcem, ki bi šele ob osmi, deveti ali celo še bolj pozni uri dopoldne šel na delo, katero ste mu odmenili? Mislim, da ne. Ali bi pač gospodar mogel izhajati, ako bi se pri njegovi hiši šele pozno v dan delo pričelo? Ali ne ravnate vi kmetje, rokodelci, obrtniki po znanem pregovoru: Dan se mora zgodaj začeti loviti? Ponavadi se že prejšnji večer zmenite, kaj se bo drugi dan delalo, da zgodaj zjutraj vsakdo ve, za katero delo naj prime, in vzhajajoče solnce poletu vas že najde pri pridnem delu. Zgodnje, jutranje ure tedaj že porabite v svoja opravila, v skrb za telesni živež, v službi za zemeljsko življenje. — In glejte, predragi v Kristusu; naš nebeški Gospodar in Oče, nas je že v jutranjih urah, v prvih našega življenja poklical na delo v svoj vinograd, ko nas je sprejel po zakramentu sv. krsta za svoje služabnike. Res je, da se tri, štiri leta še nismo zavedali te svoje

službe, da je sploh nismo mogli v prvih 4—5 letih opravljati; toda komaj se je začelo v naši duši daniti, komaj smo s 6., 7. letom svojega življenja začeli spoznavati dobro in hudo, že je Bog hotel, da naj začnemo z delom v njegovem vinogradu, v njegovi službi. Da bi pa spoznali, kako nam je že v svojih otroških letih živeti po nauku sv. vere, dal nam je dobre starše, krščanske učenike, ki naj nas, enako prerokom izraelskega ljudstvu, vzgojujejo, da se bomo enkrat mogli šteti k svetemu, božjemu ljudstvu; ki naj nam na srce pokladajo besede kralja Davida: „Služite Gospodu v (otroškem) strahu — — — Sprejmite svarjenje, da se kje ne razsrdi Gospod, in ne zajdete v pogubljenje s pravega pota.“ (II. Ps 11. 12.) Zato so nam pravili, da moramo Boga ljubiti, njegove zapovedi izpolnovati, ga prositi in se mu zahvaljevati; učili so nas, da moramo biti mirni, dobrotljivi, usmiljeni, pokorni, nedolžni, pobožni. Vse to in še veliko drugega so nas učili, ko smo bili še otroci, da bi nam s tem vneli ogenj ljubezni do čednosti, pa sovraštvu do greha. Niso pa nam oni rekli: Bodite dobri kristjani, ko odrastete, ampak bodite že zdaj sveti otroci, ljubite že zdaj Boga, bojte se že zdaj greha in delajte že zdaj dobro. Vsa ta opominjevanja pa so nam starši in učeniki polagali na srce v naših otroških letih po sveti zapovedi božji. Bog je tedaj zahteval od naših vzgojiteljev, da naj nas že v mladosti pripeljejo v njegov vinograd na delo, naj nas že v mladih letih navadijo živeti po njegovih zapovedih.

Ravno zato govori Gospod sam v sv. pismu po preroku Davidu: „Spominjaj se svojega Stvarnika v dnevih svoje mladosti, preden pride čas bridkosti in se bližajo leta, o katerih boš mora reči: Ne dopadajo mi!“ (Eccl. 12. 1.) In na drugem kraju v svetem pismu beremo: „Blagor mu, ki je nosil jarem Gospodov od svoje mladosti!“ (Žal. p. Jer. 3. 27.) In ali ni Jezus Kristus v novi zavezi rekel svojim učencem: „Pustite male k meni priti!“ t. j. pripeljite jih k spoznanju mojih naukov in učite jih po teh naukih živeti. V spisih svetih cerkvenih učenikov pogostokrat nahajamo opominjevanja do staršev, vzgojiteljev, naj ne pozabijo svojih otrok vaditi v delu v vinogradu Gospodovem, t. j. bogoljubno živeti.

Kaj pa sledi iz vsega tega? O predragi, kolika nesreča za nas, ako smo mi v svojih mladih letih pozabili na te nauke in opominjevanja svojih staršev k bogoljubnemu življenju, ako smo najlepše dneve svojega življenja, mlada leta preživel brez goreč-

nosti in ljubezni do Boga, brez dobrih del, v grehih in verski mlačnosti! O ta najlepša doba našega življenja, v kateri bi bila naša dela tako zelo Bogu dopadljiva in za nas zaslužljiva, je minila za marsikaterega in se ne povrne več; zapustila nam je le pekočo vest, ki nam očita, da smo spomlad svojega življenja, jutro svojega bivanja na zemlji, zapravili, porabili brez zasluženja, zapravili s postopanjem, namesto da bi bili pridno delali v vinogradu Gospodovem, v službi božji. Leni smo bili in zaspani v dobrem, zato pa je tudi zasluženje v službi Gospodovi za marsikaterega izmed nas pičlo, namesto da bi bili sedaj v srednji, moški dobi svojega življenja, že daleč prišli z delom v vinogradu Gospodovem in si pridobili že obilnega zasluženja.

II. Ako kmet na polju, rokodelec v delavnici, dela že od ranega jutra noter do 10.—11. ure, se pri delu po navadi to tudi pozna, ker nikakor ni prijetno tako delo, pri katerem se človek že dolgo trudi, pa ni poznati nobenega uspeha in napredka.

Ravnotako je pa tudi z našim delom v vinogradu Gospodovem. Otrok odraste v mladeniča, mladenko in stopi v 20. in 30. leto. Koliko si o človek do teh let že storil stopinj, koliko različnih opravil že izvršil, koliko kapljic znoja ti je že steklo po čelu; koliko si se že trudil v teh letih?

Ako si vse to storil iz ljubezni do Boga, iz kakega dobrega namena, tedaj si se obenem tudi trudil v vinogradu Gospodovem, ker si delal z zasluženjem za svojo dušo. — Ako si molil, opravljal spokorna dela, prejemal sv. zakramente, izvrševal dobra dela v stanu posvečujoče milosti božje, si voljno prenašal križe in težave, vdan v voljo božjo, tedaj si delal v vinogradu Gospodovem v njegovi sv. službi. Sploh, predragi, ako si tudi v srednji moški dobi svojega življenja zvesto živel po nauku Jezusovem, ako si izpolnjeval njegove zapovedi, tedaj si že precej nabral zasluženja v službi božji, tedaj zaslužiš ime pridnega delavca v vinogradu Gospodovem. Pa saj bi bila že tudi sramota za kristjana, ki je v svojih najboljših moških letih, pa ne bi bil nič dosedaj storil za Boga in zveličanje svoje duše. Takega bi po vsej pravici mogel vprašati: „Kaj stojiš tukaj celi dan brez dela?“ Kaj bi bilo s teboj, ako bi sedaj Gospod terjal od tebe talent z obrestmi, ki ti ga je izročil, pa si ga zakopal, namreč talent milosti sv. vere, po kateri pa nočeš živeti? Že je pretekla skoraj polovica tvojega življenja, in še nisi ničesar storil. Tolikokrat si videl, kako pohotno raste trnje in osat različnih strasti v tvojem srcu, pa si bil prelen, da

bi ga bil izruval. Tolikokrat si imel priložnost, kaj dobrega storiti prav z lahkoto storiti, s čemur bi si bil z obema rokama nagrabil zasluženja, pa si bil prelen, da bi bil stegnil svoje roke.

Dasiravno te je Bog klical v svoj vinograd, vendar ga nisi poslušal, ampak si rajši služil svetu in samemu sebi, in sedaj se že bliža večer tvojega življenja in še nisi ničesar storil. Kaj čakaš? Hiti na delo! Čas starosti ni tisti čas, v katerem naj bi šele začeli z nabiranjem zasluženja; v starosti nam bo pred vsem gledati, kako bomo dovršili delo v vinogradu Gospodovem.

III. Človek, ki je na polju, v delavnici, ali kje drugje celi dan trdo delal, je proti večeru že utrujen in izdelan; pa vendar ne dene dela z rok, dokler se ne napravi večer, dokler ne zazvoni angelovo češčenje.

Ko napoči večer našega življenja, ko pride starost, tedaj je človek tudi utrujen od dolgega popotovanja tukaj na zemlji. Telo zapuščajo moči; glava se trese, oči slabe, ušesa so deloma že zaprta, roke brez moči, noge se šibe, vsi udje so trudni. In kakor telo, tako tudi duša izgublja svoje moči, spomin zapušča človeka, volja je slaba. Duša in telo pešata.

Ali pa sme tak starček nehati z delom v vinogradu Gospodovem? Nikakor ne. Res, da se solnce življenja že pomika proti zahodu, pa vendar še sije, in nebeški Gospodar ga še ne kliče, da naj prejenja z delom in naj se vleže k počitku. Zakaj marsikaj more ta stari delavec še storiti v vinogradu Gospodovem, s čemur srečno dokonča svojo službo. Naj si tudi roke in noge treso in niso za nobeno delo, vendar pa more jezik in srce še služiti Bogu z molitvijo; ako ravno stari človek ne more dobrega zgleda dajati z gorečnostjo v dobrih delih, vendar ga pa more s potrpežljivostjo; ako je dosedaj živel za čast božjo in v korist svojemu bližnjemu, more sedaj mirno v voljo božjo vdan pričakovati zadnje ure. Ako je celo svoje življenje imel prenašati obilo križev in težav, naj se tudi sedaj ob koncu svojih dni vadi v potrpežljivosti s svojo starostjo, boleznijo, naj bo potrpežljiv s svojimi domačimi, s postrežbo zadovoljen, dasiravno morda ni najboljša; Bogu naj se zahvaljuje, da mu je dal učakati toliko starost, in mu s tem ponudil priložnost, popraviti tisto, kar je v mladosti zamudil, ko se ni dosti zmenil za delo v vinogradu Gospodovem. — Vse to morejo storiti stari ljudje in tako še v večeru svojega življenja delati v službi božji.

Predragi! Naša naloga tukaj na zemlji nam je jasna. Mi vsi, otroci, mladi in stari ljudje, vsi brez izjeme smo delavci v vinogradu Gospodovem. Bodimo pa tudi v resnici pridni, zvesti delavci! Štejmo si v veliko čast, da nas je Gospod poklical v svojo službo. Tedaj le pridno naprej z delom, da si pridobimo priznanje od svojega Gospoda in si zaslužimo večno plačilo ob koncu svojega življenja! Amen.

P. J. K.

Druga predpepelnična nedelja.

Zakaj božja beseda pri mnogih ostane brez sadu.

Kdor ima ušesa za poslušanje, naj
posluša. Luk. 8, 8.

V današnjem sv. evangeliju primerja Jezus božjo besedo semenu, katero seje sejavec na svojo njivo. Kakor sejavec seje seme s srčno željo in prošnjo do Boga, da bi njegov trud ne bil zastonj, temveč da bi seme dalo stoteren sad v telesno hrano, tako seje tudi sejavec seme božje besede s srčno željo in s tihim upanjem, da njegove besede ne bodo brez uspeha, ne bodo takorekoč „bob ob steno,“ temveč da bo vsaj nekatere izmed svojih poslušavcev pridobil za Kristusa.

Večkrat beremo v evangeliju, da se je mnogo ljudi zbralo okoli Jezusa, ki so ga poslušali, toda tega pa ne beremo, da se jih je veliko tudi izpreobrnilo, nasprotno: število onih ljudi, ki so se po pridigah božjega Zveličarja res odkritosrčno in stano- vitno izpreobrnilo, je bilo jako majhno.

Pri neki priložnosti, ko se je veliko ljudi zbralo okoli Jezusa, začel jim je govoriti, — kar so popolno zaslužili —, zakaj božja beseda pri tako mnogih ostane brez sadu, brez uspeha. Kristus jim je povedal to v priliki o sejavcu in semenu; toda, da bi prav gotovo vsak to razumel, je celo sam to priliko tudi razložil in pojasnil. Po zgledu Jezusovem hočem tudi jaz priliko razložiti in pojasniti, od kod to, da božja beseda pri mnogih ljudeh nima skoro nobenega sadu ali pa le zelo malo.

1. Zveličar pravi: „Sejavec je šel sejat svoje seme, in ko je sejal, padlo ga je nekaj poleg pota in je bilo pohojeno in ptice

izpod neba so ga pozobale“. Tukaj je treba razločevati tri reči: sejavec, seme in tla, kamor seme pade. Seme je po razlagi Jezusa samega božja beseda ali krščanska pridiga; sejavec je tisti, ki božjo besedo oznanuje; t. j. pridigar; tla pa so človeško srce, ki božjo besedo v sé sprejme. Kakor so tla različna, tako so različna tudi človeška srca, in kakor slaba zemlja le malo sadu obrodi in še tisto ni nič prida, tako je tudi božja beseda brez sadu, ako pade v slabo srce, ki semena v sé ne sprejme.

Kdo so torej tisti, pri katerih pade seme t. j. božja beseda na pot, da ga ali ljudje pohodijo ali pa ptiči pozobljejo? To so oni lahkomišelní, raztreseni in nemarni ljudje, pri katerih gre beseda pri enem ušesu notri, pri drugem pa ven. Že med tem, ko se božja beseda oznanuje, — tako tjevendan stoje tukaj, in njih misli romajo bogve kje po svetu — samo tukaj ne, kjer bi morale biti! — Kar na obrazu se jim bere, kako jih vse to nič ne briga, kar pridigar govori, in da jih nobena njegova beseda ne premakne, in je vse brez uspeha. Zdaj na sebi nekaj popravlja, kar jim ni všeč, potem pa gledajo v drugo stran, kje bi zagledali kaj novega, da bi jim ne bilo dolgčas. In ko stopijo potem iz cerkve in jih kdo sreča, vname se precej živ pogovor o tem in onem, — toda o pridigi ni duha ne sluha, vse se je skadilo, če je sploh kaj prišlo do srca. Ko bi jih kdo vprašal, o čem je bila pridiga, ne vedeli bi odgovoriti. S „Hvaljen bodi J. Kr.“ so začeli, potem so malo govorili in z „amen“ so končali, to bi morda še vedeli od cele pridige. Glejte, tako je! Zato govori Zveličar o pticah v zraku, ki zrno snedo. Tem pticam so podobne raztresene misli poslušalcev med pridigo, ki letajo semtertje in sproti uničijo vso božjo besedo. Prav za prav pa je hudič tisti, ki vse to dela, hudič je tisti ptič, ki pozoblje in pokonča vso božjo besedo, ker on ne more strpeti, da bi pridiga poslušalcem kaj koristila, on zbríše ves vtis, katerega je naredila božja beseda na človeško srce, s tem da obrne človekove misli na vse druge reči in ga tako oropa božjega blagoslova.

2. „In drugo (seme) je padlo na skalo, in ko je pognalo, je usahnilo, ker ni imelo vlage“. Kdo so tisti, pri katerih pade seme božje besede na skalovito zemljo? To so oni nestanovitni, omahljivi ljudje, katere božja beseda nekoliko gane, a kmalu na vse to pozabijo. Res je — ti poslušajo božjo besedo — odpro ji svoja srca, toda ne puste, da bi globoko v nje prodrla. Med pridigo se kažejo vse potrte in ganjene, celo solze jih časih

zalihejo, delajo najboljše sklepe in kar goré za dobro stvar, sklepajo, da se hočejo varovati greha in zvesto Bogu služiti. Toda — to je tudi vse — pri teh lepih sklepih ostanejo, da bi jih pa tudi izpolnili, do tega se ne pripravijo, to jim je že pretežko. Veliko obljubujejo, malo pa storè, in komaj so suhe njih oči, pozabijo že, kako so bili ganjeni in kaj so sklepali. To se zgodi posebno tedaj, kadar bi se morali pokazati, da se res hočejo bojevati zoper skušnjave. Ogibati bi se morali bližnje priložnosti v greh, zapustiti znanje z neko osebo — toda oni tega ne store; morali bi v neki priložnosti zatirati v sebi jezo, a to njim ni mogoče; morali bi opustiti kletev, to in to hišo, toda sklep je že davno pozabljen; morali bi se sprijazniti s tem ali onim sovražnikom, a tako se nočejo ponižati, napuh jim brani. Z eno besedo: vse bi radi storili, pa ne morejo, ker n o č e j o! Podobni so zastavam, katere veter suče na vse strani, kakor se mu ljubi. Ti ljudje, pravi Zveličar, nimajo korenin, da bi stanovitno rastle v dobrem, najmanjši veter, najmanjša skušnjava jih potare k tlom.

3. „Nekaj zrna je padlo med trnje, in ker je trnje obenem rastlo, ga je zadušilo.“ Kdo so tisti, pri katerih božja beseda pade med trnje? To so tisti, katerih srce je preveč vdano posvetnim rečem, katerim posvetne skrbi ne puste, da bi res Bogu zvesto služili. — Ti ne umejo božje besede; pravijo: Kaj nam to mar, mi imamo druge skrbi; in drugi govore: nimamo časa za take reči — imamo dosti drugih sitnosti in opravil. Ti so podobni onim v evangeliju, ki so bili povabljeni na ženitnino nebeškega kralja, pa niso hoteli priti; eden se je izgovarjal: jaz moram iti na svojo njivo; drugi: jaz moram iti gledat svoje vole; in tretji: jaz moram skrbeti za ženo in otroke. Tukaj je zastonj vsaka beseda, zastonj vsak opomin; nič ne pomaga, ako pravi pridigar: „Kaj pomaga človeku, ako ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi?“ Zastonj je, ako jim pridigar govori z Jezusom: „Zakaj ste tako maloverni? Ne recite: Kaj bomo jedli, kaj bomo pili ali s čim se oblačili; glejte! za vse to skrbi Bog!“ „Iščite najprej božjega kraljestva in njegove pravice in vse drugo vam bo privrženo!“ Zastonj je, ako jim kliče: „Ne morete služiti dvema gospodoma. Ne morete služiti Bogu in mamonu!“ — Vsega tega mnogi poslušavci ne verujejo, ker ne umejo; ker je njih srce polno skrbi za posvetne stvari.

Semkaj moramo prištevati tudi one ljudi, ki mislijo morda sami o sebi, da so pobožni, pa so le hinavci. Sicer radi molijo

in poslušajo božjo besedo, toda pri vsem tem se nočejo odpovedati neki posebni strasti, nekemu grehu. Tako n. pr. so ljudje, ki radi molijo, radi v cerkev hodijo, se varujejo laži, opravljanja, kletvine, tatvine, toda živè pa v najgrših nečistih grehih. Drugi radi molijo in se varujejo nečistosti, kakor strupene kače, toda to pa morda še ne spoznajo, da imajo tako strupen jezik, da hoče ves svet premagati, da povsod dela prepir in sovraštvo. Drugi se tudi tega varujejo, varujejo se obrekovanja, toda strašno kolnejo. Pobožnost vseh teh nič ne velja, to je le gola hinavščina. Trnje in zlato žito ne moreta skupaj rasti; greh in pobožnost ne moreta biti v enem srcu.

Glejte, to so vzroki, zakaj je pri mnogih ljudeh božja beseda brez uspeha, brez sadu! Tako je bilo že v Kristusovem času, tako je tudi danes. Seveda je to žalostno. Pa vendar brez vsakega sadu le ni, in to tolaži sejavca božjega semena in tiste, ki so njegovi namestniki. Nekaj semena, govoril je Kristus, pade na dobro zemljo in obrodi stoteren sad. To so tisti, ki božjo besedo goreče, pobožno in ljubeznivo poslušajo, in ne samo poslušajo, temveč tudi sami pri sebi premišlujejo, v srcu ohranijo in po nji tudi žive. Pri njih se pokažejo sadovi božje besede in sicer: ljubezen, mir, potrpljenje, prijaznost, vera, krotkost, čistost.

Kristjani, ali tudi mi med te spadamo? Prizadevajmo si tudi mi, da pripravimo svoja srca kot dobro zemljo za seme božje besede. Mi ne vemo, koliko časa bo božji sejavec še hodil sejat v naša srca, kako dolgo nam bo še oznanjeval božjo besedo — gorje nam, ako tedaj, ko pride iskat sadu na njivo našega srca, s katero se je toliko trudil, najde na nji le skalovito zemljo, nič obdelano; gorje, ako bo dobil na nji namesto zlatega žita le trnje in osat — srce polno grehov in strasti! Prosimo torej nebeskega sejavca Jezusa Kristusa, kadarkoli slišimo božjo besedo, naj on obdela in zrahlja mlačno, omahljivo in trdo naše srce, da goreče in željno sprejme v se sveti evangelij in da to božje seme obrodi stoteren sad za večno življenje! Amen.

† J. Benkovič.

Priložnostni govori.

Govori krščanskim materam o vzgoji.

(Sestavljeni po naročilu presv. knezoškofa dr. Ant. B. Jeglič.)

F. Čednosti.

1. O pokorščini.

Bodite podložni vsaki človeški stvari
zavoljo Boga. I. Peter 2, 13.

V naslednjih govorih bomo govorili o nekaterih čednostih, ki so posebno potrebne otrokom. Prva bo danes pokorščina... Kaj ne, matere, to bo vam všeč! Kaj pa imate raje kakor ubogljive otroke! In kaj je večji križ v družini kakor trmast, svojeglaven otrok! — Morda je v tem tudi nekoliko napačnega samoljubja, če starši tako strogo zahtevajo pokorščino otroško. Človeku se zdi prijetno, če ga vse slepo uboga na levo in desno; in posebno dobro dene to staršem. Tudi v tem tiči nekaj napuha. Starši naj bi ne pozabili, da nikakor niso neomejeni gospodarji čez otroka, marveč, da so tudi sami nekako božji uradniki, ki v božjem imenu sodijo in ukazujejo. Kakor ima uradnik večjo veljavo, če ima cesarsko uradno obleko na sebi, tako bodo tudi otroci imeli večje spoštovanje do staršev, če otroci ne pozabijo, da so starši res božji namestniki; po drugi strani bo pa tudi zapovedovanje očeta in matere bolj premissljeno, resnobno, stanovitno, in ne samo trmasto, češ, moja mora veljati. Take starše otroci ubogajo, dokler so majhni, in sicer ubogajo iz strahu; ko postanejo večji, so pa ravno tako svojeglavi kakor starši sami. Starši so učili otroke pokorščine, pa ne krščanske pokorščine. Ta pokorščina ni imela ne prave podlage, pa tudi ne pravega cilja.

S tem sem že nekako namignil, kako se je treba stvari lotiti, če se hoče imeti ubogljive otroke.

Pa omejimo se na dve stvari:

I. da je pokorščina jako potrebna;

II. kako delati, da bodo otroci ubogali.

I. Pokorščina je potrebna.

1. Zahteva je Bog od človeka. Zato je človek ustvarjen, da služi Bogu... Zato je dal božje zapovedi. „Boga se boj in

izpolnjuj njegove zapovedi; to je popoln človek.“ *Serva mandata . . . Lucifer je rekel: Non serviam!* Brez pokorščine ni — zveličanja.

2. Zahteva jo svet od človeka: starši od otrok; mož od žene; učitelj od učenca; gospodar od posla; mojster od vajenca; predstojnik od podložnika. Brez pokorščine ni nobenega reda na svetu. Tudi vaši otroci bodo morali ubogati; in če ne bodo hoteli ubogati, bodo reveži. Naj dobi še tako službo, ubogati bo moral. Ali bo mogel uradnik ostati na svojem mestu brez pokorščine?

Ubogati moramo vsi, tudi cesar, tudi papež — morata poslušati Boga.

3. Človek, če je pameten, jo zahteva od sebe, in dokler ni pameten, jo morajo drugi zahtevati od njega. V človeku je volja važna duševna moč; pa volja lahko kaj napačnega poželi. Ravnotako se lahko pamet moti. Kolikokrat je treba svojo voljo drugemu modrejšemu in boljšemu ukloniti!

Pa če je pokorščina tako potrebna, in se povsod zahteva, zakaj je tako malo pokorščine na svetu?

Preveč je prevzetnosti, in premalo zatajevanja.

Preveč prevzetnosti. — Vse hoče biti gospod, a nihče hlapec . . . Prostost, mehkužnost — to se kuje v nebesa; ubogljivost, spoštovanje do višjih se smeši. Zato streljajo ministre in moré kralje. Demokratičen duh v politiki prešinja tudi družine; zato je v njih in povsod tako malo zmisla za pokorščino.

Premalo zatajevanja . . . Vsaka pokorščina je neko zatajevanje in za marsikoga je težje volji se odreči, kakor odreči se jedi in pijači. Brez zatajevanja ni pokorščine. Zato pravi sv. Avguštin, da je pokorščina mater quodammodo et custos omnium virtutum. Zato je pobožno, krščansko mišljenje in življenje nekaka neusahljiva zakladnica pokorščine. Kjer je krščanskega duha malo, je tudi pokorščine malo.¹

Te okoliščine povzročujejo, da je pokorščina težka stvar, in tudi šola pokorščine ni lahka.

II. Otroke ubogati naučiti je v resnici mučna naloga. O tem imamo sedaj pregovoriti:

1. Prvi pogoj: Krotiti je treba otroško svojeglavnost. Trmoglavost otroška je neka volja otroška, pa ne pametna, am-

¹ Beri Fr. Foerster: „Charakter und Schule“, posebno poglavje „Die Paedagogik des Gehorsams“.

pak mesena volja . . . Če bi se taki volji ugodilo, bi otrok le drl v pogubo. Škof Sailer pravi, da je pri otroški odgoji najtežje svojeglavnost premagati. In neki drug mož (Hirscher) pravi: pokorščine se navadi otrok le s tem, da večkrat uboga.

Nekaj zgledov: Deklica je zahtevala svežega mleka. Ko ga ni bilo brž pri rokah, pa se dere na ves glas. Končno prineso mati mleko, pa razmehkužen otrok sune v skodelico, da se prekucne in kriči: „Ne maram!“ Mati pobere skodelico in jo nese proč. Otrok pa začne vnovič vpiti: „Mleka, mleka!“ — In mati mu je brž zopet mleka prinesla. Ali je ta mati ravnala pametno? Brez dvoma — ne!

Drugачe je pa ravnal neki oče. Njegov sinko se je igral na podu. Oče pravijo: „Pojdi venkaj, bom vrata zaprl.“ Fant pa ni hotel iti. „Že prav, pa ostani“ — rekò oče pa vrata zaklenejo. Pride večer. Otroku je postalo dolgčas, rad bi šel venkaj, poizkuša, poizkuša . . . vrata se ne vdajo. Joka . . . joka . . . vse nič ne pomaga. Nazadnje šele pridejo oče in odpro vrata. Nikdar več se ni dečko ustavljal očetu.

Napačno je, če se otroku vse dovoli, kar prosi — nazadnje hoče vedno več. Tak otrok staršem še majhne želje ne spolni.

Otroka tudi ni treba mnogo izpraševati, kaj hoče, kaj bi rad. Otroku se mora le dati in le ukazati. — otrok ne sme dosti izbirati.

Naj se ne daje otrokom potuha, da bi zasmehovali posla, starega očeta, staro mater, reveža itd.

Če gre otrok služiti ali pa se učiti rokodelstva, mora nesti seboj zavest, da se mora ubogati in spoštovati tudi gospodarja, gospodinjo, mojstra . . . Kako se pa v resnici godi? Ni čuda, če so posli tako neubogljivi, vsaj jih njih starši sami velikokrat učijo: „Ubogaj, kolikor se ti zdi!“ Četrta božja zapoved velja tudi za posle.

Nekateri starši so tako zaslepljeni, da za vsak prazen nič kričijo nad sosedi, če so njihovega otroka le po strani pogledali; ali pa zabavljajo doma zoper učitelja, kaplana, župnika, češ, kdo bo „našega strahoval!“

Nikar naj nobena mati ali oče ne misli, da bo otrok tebe raje ubogal, če boš učitelja ali župnika poniževal. Če hočeš, da bodo otroci tebe ubogali, morajo vse predstojnike ubogati brez izjeme, dokler jim kaj grešnega ne ukazujejo.

Posebne mržnje do sv. Cerkve se bodo otroci navzeli, če bodo brali slabe časnike v hiši.

2. podlaga pokorščine je spoštovanje do predstojnika. Majhen otrok že čuti, da sta oče in mati več kakor on, saj je v vseh rečeh odvisen od njih. Pri krščanskem nauku pa tudi sliši, da so starši božji namestniki.

a) Bog je svet. Sveto mora biti tudi življenje staršev... (Nasprotno temu so pregrehe: Pijanost, kletvina, tatinstvo...) Spodtikajo se otroci nad starši, če grdo ravnaajo z očetom in materjo. (Ti očeta do praga, sin tebe čez prag); če se oče in mati kregata in kolneta — ali če starši pripovedujejo kake nelepe stvari iz svoje mladosti — ali če ne izpolnjujejo svojih verskih dolžnosti.

b) Starši se morajo obnašati vedno resno, kakor se predstojnikom spodobi. Da bi se starši z otroci igračkali, ni primerno. Otrok čuti vedno, da so starši višji nad njim!

c) Kar se ukaže, mora biti dobro premišljeno; in kar se ukaže, mora biti storjeno.

Če ni drugače, naj pomaga — kazen. Napačno pa je, da se ne pozna druge kazni ko šibo.¹ Šiba naj pride prav nazadnje. Za kazen ni treba včasih cel dan nič govoriti z otrokom... Tisto klepetanje, katero imajo mnoge matere, je kaj odveč. Vedno kričijo, otroci se pa norčujejo. Konj, katerega se vedno z vajeti cuka, nerad teče.

S kletvino se nikoli otrok ne poboljša. Očetov blagoslov zida otrokom hiše, materina kletev jih pa do tal podira.

d) Najslabše je, če nista oče in mati edina.

3. podlaga je ljubezen.

Da bodo otroci lažje starše spoštovali, morajo starši sami spoštovanja vredni biti; in da bodo otroci starše ljubili, morajo tudi starši otroke ljubiti. To dvoje: spoštovanje in ljubezen ugladi pot pokorščini. Opazujte pokorščino med otroci in posli — ali ne boste opazili takoj razločka? Otrok uboga iz ljubezni — posel zavoljo denarja. Pa če ljubezni ni, vsaj spoštovanje je potrebno. Takega ubogati, katerega ne spoštujem, je res težko.

Zato ljubeznivo, prizanesljivo ravnanje povsod olajša pokorščino. Tudi dober konj začne brcati, če se ga draži; hudomušnega se pa z lepim ravnanjem ukroti. Koliko bolj velja to pri človeku, in še posebno pri otrocih!

¹ Zato so v zadregi učitelji v šoli. Ako se otrok navadi na šibo kakor na vsakdanji kruh, potem se za kako milejšo kazen še ne zmeni.

Pokorščina je dvojna: ali zunanja, ali zunanja in notranja obenem. Le notranja, prostovoljna pokorščina je prava pokorščina. O tej pravi sv. Anton Padovanski, da je ponižna, pobožna, urna, vesela in stanovitna.

Kdo bi mogel opisati tisto ljubezen, ki jo gojé večinoma očetje in matere do svojih otrok; kdo pretehati žrtve, ki jih za svoje otroke storijo . . . Take starše ubogati — je otrokom veselje!

A po drugi strani so starši, posebno očetje, ki otroke zmerjajo, divje pretepajo, od doma gonijo, zanemarjajo, zapravljajo premoženje, se nič ne menijo za doto, za otroško prihodnost: nesrečni otroci, ki imajo take starše!

In vendar tudi bolj slabe starše je treba ubogati in potrpeti ž njimi! Če ne bo otrok s starši potrpel, kdo bo sicer potrpel. Tu pride v veljavo rek: „Podložni bodite vsaki človeški stvari zavoljo Boga!“ (Katekizem pri 4. b. zap.)

Resnica pa ostane, da je mnogo težje ubogati take starše — pa tudi druge predstojnike —, ki niso brez madeža; zato je prav, da se katerikoli kamni spodtike kolikor možno odstranijo.

Ponovimo še nekoliko vsebino današnjega govora:

1. Pokorščina je za vsakega človeka potrebna; razvajen, trmast otrok je v pokoro sebi in drugim.

2. Kateri otroci bodo najraje ubogali? Pobožni otroci! Otroci morajo prej Boga spoštovati, ljubiti, ubogati, potem bodo tudi starše ubogali. Učite otroke ljubiti Marijo; naj pridejo sami od sebe, posebno prvi petek v mesecu, katerikrat k spovedi, katerikrat v delavnik k sv. maši — to bo ravnotako za otroke, kakor če v jeseni na njivi praho naredite.

3. Učite jih spoštovati tudi vse druge predstojnike: učitelje, duhovnike, starega očeta in staro mater, gospodarja, gospodinjo, stare ljudi, mojstra.

4. Še ena stvar: Zahtevajte, da bodo otroci molili za vas, in tudi vi molite za otroke!

Največjo ljubezen razodevamo, če molimo za koga. Če otrok ve, da ti, mati, moliš zanj, s kakim zaupanjem se te bo oklepjal, in le otroška lahkomišljenost bo tupatam kriva, da te ne bo brž ubogal ali te žalil. Tvoja molitev bo kakor spomladnji dež za setve na polju; iz otroškega srca poženo razne lepe lastnosti — najlepša med njimi pa pokorščina, ki bo v otroku v korist in tebi v veselje. Amen.

J. Mikš.

Pogled na slovstvo.

A.

1. *Cerkev sv. Janeza ob Bohinjskem jezeru*. Ponatisk iz *Izvestij Muz. društva za Kranjsko*, l. 1999, št. 3. Vel. 8°. Str. 16. S šestimi tablami slik. V Ljubljani 1909. Tisk J. Blasnika nasled. v Ljubljani.

Cerkev sv. Janeza v Bohinju je le podružnica župnije Srednja vas, a ker stoji „na geografskem središču Bohinja“ (str. 3), je bila priča vseh zgodovinskih dogodkov, ki so se vršili v tem kraju slovenske zemlje. Te dogodke je profesor dr. J. Gruden združil v lepo celoto in nam jih podal v prvem delu knjižice (str. 3—7). V drugem delu (str. 7—16) je popisal knezoškofijski tajnik J. Dostal cerkev samo, ki „pripada najznamenitejšim spomenikom iz gotske dobe“ (str. 16) Cerkev je bila vsa poslikana, in slike so ohranile svojo prvotno obliko. Zato je imel pisatelj priliko obširnejše govoriti o slikanju cerkva v gotski dobi sploh. Tako je postal njegov temeljiti spis prezanimiv donesek k naši kulturni zgodovini srednjega veka. Obenem nam strokovnjaška razprava g. tajnika J. Dostala zopet lepo dokazuje, kako je sv. Cerkev razširila umevanje za umetnost v zadnjo gorsko vas in kako je tudi umetnost podpirala sv. Cerkev v izvrševanju njenega svet preizobrazujočega delovanja. — Knjižico prav toplo priporočamo v proučevanje vsem, ki se zanimajo zato, kaj nam pripovedujejo naše stare stavbe o davnih časih. A. S.

2. *Kacijanar*. Tragedija v petih dejanjih. Spisal Anton Medved. Založila Katoliška Bukvarna. Str. 127. Cena broš. K 1'40. vez. K 2'40. — Težko je kritiku devati pod lupo dela tako globokih mislecev, tako vestnih literarnih delavcev, tako samobitnih pesniških duš, kakor je naš Medved. In osobito še dramatična dela, kjer odločuje o končnem efektu avtor sam komaj napol, vse več pa gledališki personal, aparat in okus občinstva. Vendar je nedvomno, da bo Medvedovemu pesniškemu slovesu tudi ta Kacijanar obnovil in pomnožil sijaj. Obnovil — pravimo zato, ker je Kacijanar v drugačni obliki prav izpod Medvedovega peresa že znan iz VIII. letnika „Dom in Sveta“: „Zarja slave“ (drama v petih dejanjih) in „Zarja življenja“ (tragedija v petih dejanjih). Pomnožil pa tudi ker je sedanja samostojna in izboljšana izdaja II. dela Kacijanarja najboljši dokaz, koliko je naš pesnik z leti napredoval na torišču dramatične umetnosti. J. Volc.

3. *Knjige Družbe sv. Mohorja*. (Nadaljevanje.) — 3. *Pisana mati*. Povest. Spisal J. F. Malograjski. Slovenskih večernic 62. zvezek. — Čujemo, da je ta povest prav zadovoljila kmetiške domove. Slog v pripovedovanju je tudi res prav lep, izraz poljuden, karakterizacija dosledna, moralni nauki zelo spretno interpolirani, mnogi prizori kar naravnost pretresljivi. Kako plastično je n. pr. naslikana krotka, miroljubna žena na str. 17. sq. In strastni neupogljivi Mlakar — kakor grča v okvirju! Kaj ljubko so opisani tudi otroški nazori in čuvstva. Da pisatelj mnogokod ne šteti z ostrimi pšicami zoper pijančevanje, je le hvalevredno. — Le to nam pri vsej povesti ni prav vseč, ker je „pisana mati“ res pravcata mačeha — kakor izrezana iz narodne pesmi. Ali bi ne bilo koristneje, ko bi nam kdo pokazal mačeho kot skrbljivo in ljubeznivo vzgojiteljico za puščenihi sroti? V mnogih družinah bi vzbudila taka povest zaupanje med otroki, dala ugled staršem in družinam mir. Saj se pač

ne da tajiti, da je najti tudi med našim narodom mačeh — vzornejših tuintam, kakor so bile prave matere svojim otrokom. Zato se nam zdi, da bo ta povest le preveč utrjevala in podžigala predsodke, ki jih ima naš ljud zoper mačeha. — Knjigo zaključuje nekaj prav poučnih zgodovinskih „Raznoterosti“.

J. Volc.

4. *Ljudska knjižnica* je izdana svoj 9. zvezek, ki vsebuje: Jakoba Alešovca izbrani spisi. Drugi popravljeni tatis. Priredil Jožef Volc. I. zvezek: Kako sem se jaz likal. I. del. Založila „Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani. Cena K 1·20, vezano K 2·—.

Slovenci potrebujemo dobrega, zdravega berila, berila, ki nas poučuje in nam bistri duha, a nam obenem tudi razveseljuje srce. Za tako berilo nam kaj lepo skrbi „Ljudska knjižnica“. Z veseljem smo segli po dosedanjih njenih zvezkih, in ko nam sedaj podaja v roke nov zvezek, se ji nikar ne izneverimo, ampak sezimo tudi po tem! V tem delu popisuje Alešovec zgodovino svoje umske in srčne naobrazbe od najprvotnejših začetkov v domači hiši. Zvezek vsebuje štiri poglavja, ki so naslovljena: 1. Dom. 2. V šolo. 3. Začne se nemščina. 4. Klosterski muc. 5. Z nemščino gre naprej. Njegova izobrazba korenini v domači rodbini, ki mu je podala vse pogoje za nadaljnjo izomiko; naprej obiskuje novoustanovljeno domačo vaško šolo in nadaljuje svoje trde študije v Kamniku. To je nakratko vsebina I. dela tega spisa. — Alešovca ne bo treba našemu ljudstvu še posebej priporočati. Njegovi spisi so ena najznačilnejših prikazni na polju slovenskega pripovednega slovstva. Odlikujejo jih bogati zakladi zdravega humorja, kakršnega bi drugod iskali zaman. In kar je vredno še več, zabavnemu je znal z lahkoto in spretnostjo pridružiti koristno, prepletel je namreč tudi najbolj zabavne dele svoje povesti z lepimi mislimi in pametnimi nauki.

Pričujoča izdaja je izišla v lepem, opiljenem, toda bistveno neizpremenjenem jeziku in slogu: zasluga prireditelja Jožefa Volca, ki jo je znal dobro prilagoditi sedanjim zahtevam slovenskega jezika. *Fr. Š.*

5. *Zadnji dnevi Jeruzalema*. (Lucij Flavij.) Zgodovinski roman. Spisal J. Spillmann. D. J. 2 dela V Ljubljani 1909. Založila Katoliška Bukvarna. Oba dela K 3·80, vezana K 5·40.

Odveč bi bilo priporočati Spillmannove spise. Bogata zbirka njegovih povesti, ki so doslej izšle v slovenskem prevodu, je najboljši dokaz, da je postal Spillmann v naši poljudni pripovedni književnosti ljubljeneč, ki ga čita ljudstvo s posebnim veseljem. Udomačil se je in postal takorekoč naš. Da ne bodo „Zadnji dnevi Jeruzalema“, njegova najobširnejša in najtemeljitejša povest, zaostali za drugimi spisi, ki so potekli izpod njegovega peresa, o tem ni dvoma. Po svoji bogati vsebini in dovršeni obliki, po svoji mikavrosti in poljudnosti prekaša ta povest daleko svoje sestrice. Ljudstvo jo bo čitalo z veseljem in s koristjo, tako kakor doslej malokatero. Saj bo čulo v njej o dogodkih, ki so utemeljili razvoj velikemu delu svetovne zgodovine, o dogodkih, tako pomembnih in silnih po svoji vsebini, da obstane pred njimi celo roka nevernega zgodovinarja s spoštovanjem in začudenjem. Čulo bo odmeve iz davne preteklosti, bojni krik in ropot orožja dveh sovražnih taborov, ki bijeta odločilni boj, kateri izmed njiju si utrdi žezlo svojega kraljestva nad narodi sveta. Malo, skoraj nevidno je izprva bojno krdelce bojevnikov Kristusovih, ki je sprejelo od njega vzvišeno nalogo, da prežene temo in

smrtno senco poganstva; njej na čelu očistita prvaka apostolov s svojo mučeniško krvjo središče poganstva, večni Rim, ter posvetita kraj, kjer se ima dvigniti prestol kraljestva božjega na zemlji. Ogrela se bo našemu ljudstvu srce ob toliki zvestobi in srčnosti, s katero bo videlo razširjati prve kristjane kraljestvo svojega Boga in zmagovati nad njegovimi sovražniki, ne z bojnim krikom, marveč z vdano molitvijo, ne z ostrino orožja, marveč z deli usmiljenja in ljubezni napram sovražnikom. Občutilo bo tisto notranjo moč imena Kristusovega, tisto skrivnostno silo njegovega nauka, s katero je prekvasilo voljna srca narodov zemlje, prerodila milega nam junaka Lucija Flava in učnega pismouka Sadoka.

Smelo trdimo, da je Spillmann ravno tej povesti posvetil in žrtvoval največ skrbnega študija in marljive pazljivosti. Osnoval jo je na temelju resničnih zgodovinskih dejstev ter jo bogato prepletel s slikami in prizori iz tedanjega krščanskega in poganskega življa. A navzlic temu je ohranila ono lahkoto in prikupljivost, ki odseva iz vseh spisov, kar jih je ustvarila njegova spretna neutrudljivo delavna pisateljska roka. Globoko premišljenih, a vendar lahko umljivih in poljudno pisanih zgodovinskih povesti, ki bi bile pripravno čtivo tudi za preprosto, manj izobraženo ljudstvo, ima naša književnost doslej dokaj malo. Spillmann ima te vrline, najlepše se zrcalijo ravno v tej povesti. Zato bo staro in mlado z veseljem seglo po tej knjigi, jo čitalo z zanimanjem in si v marsičem obogatilo svoje znanje. Fr. Š.

B.

1. Christianus Pesch S. J., *Praelectiones dogmaticae*. Tom. I. Edltio quarta. Friburgi Brisgoviae. Sumptibus Herder MCMIX. (Vel. 8°, XXVI + 452). Cena nevez. K 8'40, vez. K 10'32. — Navedeni zvezek obravnava kot uvod v dogmatiko troje osnovnih vprašanj: o Kristusu, božjem poslancu, o Kristusovi Cerkvi, o virih razodetja. Pisatelj se drži tiste razdelitve, kot jo najdemo splošno v apologetikah. Četrta izdaja je v bistvu ostala neizpremenjena, izvzemši nekaterih poglavij, ki jih je pisatelj izpopolnil, oziraje se na novejšje pojave v teologiji, predvsem na zmote modernistov. Z ozirom na to, da je delo namenjeno v prvi vrsti onim slušateljem teologije, ki imajo za seboj že triletni kurz sholastične filozofije, se pisatelj nekaterih vprašanj nič, drugih le malo dotakne. Tako je izpuščeno vprašanje o bistvu in izvoru religije, o možnosti čudežev; vprašanja o božjem razodetju se pisatelj samo mimogrede dotakne. Sponira se že kot znano in dokazano iz filozofije. Knjiga je pisana v takem obsegu, da je v njej dobiti mnogo gradiva za apologetične govore in predavanja. V prvem delu je posebno lepo obdelano poglavje o pristnosti štirih evangelijev. Vprašanje spada po svojem značaju sicer v introdukcijo, a je prav, če ga obravnava tudi fundamentalka, da se tako da celi dogmatiki trdna podlaga. Pisatelj našteva in spretno zavrača ugovore nekaterih racionalistov glede pristnosti evangelijev. Zlasti se peča s Straußom, Harnackom in drugimi, ki priznavajo evangelijem sicer zgodovinsko jedro, toda a priori izključujejo, kar je v njih nadnaravnega. Poučna je tudi kratka primera med evangeliji ter budistiškimi in babilonskimi bajkami. — V drugem delu, kjer je govor o Cerkvi, je zlasti dobro in temeljito obdelano vprašanje o rimskem škofu. Pisatelj je zbral vse zgodovinske dokaze in priče, ki jih je mogoče navesti v potrdilo katoliškega nauka o primatu rimskega škofa in njegovi nezmotljivosti.

Kot dopolnilo celemu delu je pisatelj prvemu zvezku dodal seznam onih cerkvenih zborov in papežev, katerih odtike navaja v svoji dogmatiki, ter imena pisateljev, ki jih citira. Praktične vrednosti je tudi abecedni seznam herezij, ki jih je Cerkev kdaj obsodila. Vsaki hereziji je dodejana kratka razlaga, ime njenega povzročitelja, in čas, v katerem se je pojavila. Knjige, ki je v malo letih doživela že četrto izdajo, ni treba še posebej priporočati. *Sr.*

2. *Leitgedanken katholischer Erziehung.* Von Moritz Meschler S. J. Zweite Auflage. (Gesammelte kleinere Schriften, 2. H.) 8° (VI. u. 156). Freiburg 1909. Herdersche Verlagshandlung. K 216; vez. K 288.

V zadnjih letih so se katoličani jeli resno pečati s pedagoškimi vprašanji. Ta vprašanja tudi zaslužijo veliko pozornost. Mnogo socialne bede, nevere in nemoralnosti je na svetu, ker ni prave vzgoje uma, volje, srca, domišljije in značaja. Izšlo je sedaj mnogo in različnih knjig. Nasprotniki, ki precej pišejo o potrebi vzgoje, povdarjajo bolj pedagogiko tostranskega življenja, poslužujejo se zgolj umskih (socialnih, kulturnih ali pozitivno-etičnih) razlogov. Mnogo jih načelno prezre katoliško religijo in moralo, ki je in bi morala biti podlaga prave, trajne in solidne pedagogike. Veliko pisateljev pozabi, da je to življenje šola za nebesa, kar omenja Meschler (o. c. pag. 1). Naš pisatelj upošteva verske in npravne nauke ter tako popravlja, kar so drugi zagrešili. Naravo človeško pojmuje kot se javlja danes in se je kazala skozi tisočletja po izvirnem grehu. Človek je bolj nagnjen k slabemu, kot k dobremu, A z vzgojo se da človeka zboljšati, presnovati, vgladiti, obtesati in skratka vzgojiti tako, da postane res „cel človek“. Nekaj novejših pedagoških pridobitev in metod privzame v svoj spis ter jih odobrava. Zamislil je v omenjeni knjigi lepe, mislipolne odstavke: izobrazba uma, vzgoja volje, srca, domišljije, značaja in telesa. To so povsem aktualne snovi. Naš čas boleha ravno na pomanjkanju vzgoje volje, značaja, domišljije in srca, preveč pa uvaža izobrazbo uma in telesa. — Podam naj temeljne misli vsakega odstavka. V prvem članku govori o učni snovi, učnih sredstvih in nagibih in lastnostih znanja. Naše znanje naj bo jasno, gotovo, ponižno in skromno. Pri vzgoji volje omenja razloge vzgoje, kaj moramo narediti z voljo, in o sredstvih za izomiko volje. Človek si mora vzgojiti srce, otrestiti se strasti in oblažiti svoje srce, kar je važno pri vsakem delu. Razpravlja o naravi in bistvu domišljije. Očrta pomen te zmožnosti za naravno življenje in svetuje, kako naj se vzgaja. Višek vseh člankov je vzgoja značaja. „V značaju je vse, človek, mož, življenje“, (o. c. pag. 112.) pravi sam. (o. c. vsej pravici. Znano je, da je pedagog Foerster napisal knjigo „Schule und Charakter“, ravno tako tudi Francoz Guibert „Le Caractère“. Vse smotri na to, družbi vstvariti več značajev, priklicati v življenje značajnih mož, mladeničev in žena. Meschler poda najpreje opredelbo značaja, govori o vzgoji in o nagibih, ki naj nas vzpodbujajo k tej vzgoji. Zadnji odstavek je posvečen vzgoji telesa. — Pisateljeve misli in nasveti bodo rodili obilo sadu. Iz vsakega poglavja odseva pedagoška izobrazbenost in večletna skušnja Meschlerjeva. Prav koristna bo knjiga duhovnikom sploh, zlasti pa katehetom. Mladina bi iz nje zajemala misli in navodil za resno in solidno življenje, če bi se ji nanizale v slovenskem prevodu v „Mladosti“ ali posebni knjigi.

J. D.